

1.

„Jó szóval oktasd, játszani is engedd...” – Kiss Judit írása

2.

Iskola és kultúra

Szükség van a magyar könyvre – lejegyezte Bartha Réka

10.

Láthatár

A jövőbe fektetnek be – Pataky Lehel Zsolt írása

11.

Tanterem

Akadémikusok segítik a tehetséges erdélyi diákokat – Kiss Judit írása

14.

Lélekjelenlét

Beszédhibák esetén öt éves kor után indokolt logopédushoz fordulni – Gazda Emese írása

15.

Láthatár

Adatparadicsom, avagy a gyerek kartotékadat? – Molnár Judit írása

18.

Óvoda

Óvodapedagógusok szakmai tanácskozása Székelyudvarhelyen – Dénes Emese írása

19.

Óvoda

Gondoskodjunk róluk – madaraink védelmében – Bege Rozália írása

23.

Magánterület

Éltre vagy fogyasztásra nevelünk? – Jánossy Alíz írása

24.

Hivatalos

4.

Tanterem

Olaszországba menne-e most Budai Ilona? – T. Koós Imola írása

8.

Láthatár

Zöld jelzés a szakoktatásnak – Bálint Eszter írása

12.

16.

Fotóriport

Az alkotás öröme – a csíkszeredai Nagy István Művészeti Líceum – Fülöp Zoltán képriportja

Lélekjelenlét

Technikai tudás a gyakorlati érzék rovására – Kiss Judit írása

20.

22.

Lélekjelenlét

Szembesülés a tanári tükörképpel – Dáné Gabriella írása

Láthatár

Mit esznek az ördögök? – Papp Attila Zsolt írása

6.

„Megszerettetni a történelmet, de nem mindenáron”

2012.

3. SZÁM

MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2012. MÁRCIUS • 3. SZÁM

„Minden évben előkeressük a kokárdát”

3.

Fotó • Biró István

ISSN 2065-9725

ÁRA 3,5 LEI

● A román nyelvet magyar iskolában is meg lehet tanulni!

Eddig a magyar iskolákban úgy tanították a román nyelvet, hogy nem fejlesztették a gyerekek hétköznapi román nyelvű kifejezési képességét. Ez végre megváltozott. Az új oktatási törvény előírja, hogy a magyar gyermekeknek külön, szakszerűen átgondolt tantervvel, nem anyanyelvként tanítják a románul.

Tudatosítanunk kell emellett, hogy románul jól érteni és beszélni nem elsősorban az iskolában lehet megtanulni. Azok a magyarok, akik jól tudnak románul, főleg iskolán kívül, játszótársaktól, tévéből és más módon tanulták meg ezt a nyelvet.

● Az anyanyelven való tanulás előnyös

A gyerek azon a nyelven tud a legjobban tanulni, amit először tanult meg: anyanyelvén. Sőt, az anyanyelvén tanított fiatal más nyelveket is, így a románul is jobban elsajátítja, magabiztosabban használja.

● Bennünket, magyarokat számos közös kulturális élmény köt össze, és ezzel az élményvilággal a gyerek a magyar iskolában találkozik

János Vitézt, Ludas Matyit, Toldi Miklóst, a természeti és történelmi legendákat, kedvenc regényeinket, verseinket, dalainkat a magyar iskolában szerettük meg. A román iskolában a gyerek nem ismeri meg gyerekkori hőseinket, távol marad mese- és mondavilágunktól, számára idegen lesz mindaz a felbecsülhetetlen érték, ami összeköt bennünket, magyarokat.

● A magyar iskola nem kerül több pénzünkbe!

Sokan azért választanak a gyerek számára román iskolát, mert a magyar iskola valamilyen többletköltséget jelent, például az utaztatás miatt. Legtöbbször a magyar iskola nem kerül többbe, de ha valamiért mégis igen, tudni kell, hogy a rászorulóknak számos támogatási lehetőség áll rendelkezésükre.

www.rmdsz.ro

Személyre szabott drogreprevenção: Independence Zone

A közelmúltban sokkoló adatokat hoztak nyilvánosságra a mai 14–18 éves fiatalok drogfogyasztási szokásairól és kábítószerhez való viszonyulásukról. A Kolozs megyei görög katolikus Caritas drogreprevenção központja a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Szociális Munkaképző tanszékével közösen végzett felmérés eredményeinek lényege: a megkérdezett fiatalok csaknem fele mártalálkozott a lakhelye közelében drogfogyasztó személyekkel vagy ismeri ilyeneket. 7 százalékuk fogyasztott vagy legalább egyszer kipróbálta már valamelyik kábítószer, és 10 százalékuk kipróbálná, ha lenne rá lehetősége. A legtöbben a marihuánáról (hasisról, cannabisról) hallottak és azt is próbálták ki, utána következnek a heroin, a legkevésbé az LSD-t és az amfetaminszármazékokat ismerik.

Mit tehet a pedagógus? A válasz: rengeteget, és tennie is kell, ugyanis a felmérésből az is kiderül, hogy azok a fiatalok, akik a tanároktól, könyvekből, médiából vagy megelőzésre szakosodott szervezetektől értesültek a drogokról, nagy százalékban azt nyilatkozták, hogy nem próbálnák ki a tiltott szereket. Akik viszont az internetről vagy a barátoktól kaptak felvilágosítást, azok már vagy kipróbálták, vagy saját bevallásuk szerint szívesen kipróbálnák a drogot.

A nemrég beindított www.independenczone.ro honlap támaszt, segítséget nyújt tanárnak, diáknak egyaránt. Az országban egyedülálló internetes oldal három nyelven – magyarul, románul és angolul – ad személyre szabott tanácsadást hetente kétszer mindazoknak, akik függőségben szenvednek, esetleg veszélyeztetve érzik magukat vagy valakit a környezetükből. A hangsúly a *személyre szabott tanácsadáson* van: a honlap készítői ugyanis nem állítanak fel on-line diagnózist és nem is ígérnek on-line terápiát.

Az Independence Zone az ország egyik legsikeresebb drogreprevenção csoportja, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem

www.independenczone.ro

Szociális Munkaképző tanszékének kezdeményezésére indította be tevékenységét a marosvásárhelyi Felsősziget Fesztiválon, 2004-ben. Ők maguk is megdöbbentek azon, hogy több mint 1800 fiatal kért tőlük eddig segítséget, útmutatást – és még sokkal többnek lenne rá szüksége. A több mint 150 fős, szakemberekből és civil szervezetekből álló csapat a tanszék egyik tanára, dr. Dégi Csaba irányításával és Krecsák Szöllősi Katalin pszichológus szakmai felügyeletével történik – az említett felmérés is az ő munkájuk eredménye. Észrevételeiket, kutatási eredményeiket gyakran olvashatjuk a *Magyar Közoktatás* oldalain.

A csapat tagjai most arra kérik a pedagógusokat, hogy legyenek partnereik a munkában. Nem kell mást tenni, mint ismertetni a www.independenczone.ro honlapot osztályfőnöki órákon, szülői értekezleteken, iskolaújságban, fali hirdetőtáblákon, sulirádióban. Fontos biztosítani minden diákot, hogy amennyiben kitölti a honlapon található kérdőívet, személyes adatai titkosak maradnak mindenki előtt.

Ugyanakkor arra kérik Önöket, oktatókat, hogy osszák meg észrevételeiket, a témával kapcsolatos megfigyeléseiket a contact@independenczone.ro emailcímen.

A csapat esszé pályázatot is hirdet: *Mitől más? Mitől jó? – az independence zone nekem szól!* címmel a honlappal való kapcsolat tapasztalatairól a diákok számára. A legjobb esszét ünnepi sajtótájékoztató keretében mutatják majd be a drogreprevenção világnapján, június 26-án.

Minden esszé, minden osztályfőnöki óra, minden beszélgetés, sőt még egy mondat is életet menthet.

T. KOÓS IMOLA

Kiskereskedelmi ár (50 példány alatt): 3,5 lej/szám
Nagykereskedelmi ár (50 példány fölött): 3 lej/szám

Megrendeléseiket az mko@communitas.ro e-mail címen, a 0264-44-14-01-es telefonszámon vagy postán fogadjuk.

Címünk: Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

A havilapot postai úton vagy a megyei tanfelügyelőségeken keresztül juttatjuk el Önhöz. A lap ellenértékét postai utalvánnyal vagy banki átutalással kérjük a fenti bankszámlaszámra utalni. A megrendelés bármelyik formája (szelvény, telefon, e-mail) csak az átutalási bizonylat számával együtt érvényes. (Az átutalási bizonylaton szerepeljen a megrendelő neve és a kifizetés jogcíme.)

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Demeter Zsuzsa
Felelős kiadó: Lakatos András
Telefon: 0040-264-44-14-01
e-mail: mko@communitas.ro
Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

A kiadvány megjelenését a Communitas Alapítvány teszi lehetővé.

„Jó szóval oktasd, játszani is engedd...”

Éppen három éve annak, hogy Kolozsváron jelenik meg a *Magyar Közoktatás* romániai magyar oktatási figyelő. A 2009-ben tartalmában és formájában is átalakított, megújított kiadvány szerkesztési szempontjai nem változtak, mint ahogy talán az a közeg sem változott túl sokat, amely a lap hasábjain megjelenő írásokat ihleti. Hiszen a romániai magyar oktatásban azóta is megannyi, nap mint nap

tapasztható, diáknak, tanárnak, szülőnek egyaránt komoly gondot, fejtörést, kihívást okozó probléma adódik. Természetes, hogy a nevelés és oktatás szereplői – a diákok, pedagógusok és szülők – mindig is sok azonnali és távlati feladattal szembesültek-szembesülnek. Azonban korántsem mindegy, hogy milyen mértékben tűnnek embert próbálónak, reményteljesnek vagy reménytelennek számukra a távlatok, mint ahogy az sem mindegy, hogy milyen horderejű változásokhoz, a tanterv és az oktatás előrelátóan, alaposan avagy csak nagyvonalakban átgondolt új gyakorlatához kell felzárkózniuk egy-egy tanévben. Ennek elég látványos példája lehet a tanügyi törvény egyik lényeges pontja, az előkészítő osztályok bevezetésének problémája, amely elméleti és gyakorlati vonatkozásban egyaránt sok fejtörést okoz, újabb és újabb kérdéseket vet fel. De ugyanígy sorolhatnánk az elemi, az általános vagy a középiskolai

oktatásban jelentkező problémákat, hiszen a romániai tanügyi rendszerben sok minden tűnhet torznak, ami a felső szinteken megtervezett és kigondolt elméleti szempontok és a tanítás-nevelés mindennapi, gyakorlati szempontjainak összeférhetetlenségéből adódik. Az itteni oktatás zökkenőmentesnek korántsem mondható mindennapjaiban kíván egyfajta irányítónak szolgálni a *Communitas* Alapítvány által kiadott *Magyar Közoktatás*, amelynek egyik leglényegesebb szerkesztési elve, hogy nemcsak a pedagógusoknak és pedagógusokról szól, hanem legalább ilyen mértékben szól a tanítás-nevelés tárgyáról, ha úgy tetszik, „célszemélyéről”, a gyerekről, illetve a szülőről, szülőnek is. Hiszen a szülői szempont megkerülhetetlen tényezője az oktatásnak: nemcsak azért, mert az ő döntései mentén alakul sok tekin-

tetben a gyerek továbbfejlődése, hanem mert a szülő valamiképpen pedagógus – ahogy egyébként a pedagógus szülő is. És itt nem szabadna figyelmen kívül hagyni, hogy miként a pedagógusi és szülői szerep elválaszthatatlansága is sugallja: törvényeken, rendelkezéseken, az iskolarendszer milyenségén innen és túl közösen járulnak hozzá ahhoz, hogy miként cseperednek fel a gyerekek. Ahogy azt sem szabadna

figyelmen kívül hagyni, hogy az oktatás nevelés is, hogy a „jó szóval oktasd, játszani is engedd” József Attila-i intése mennyire válik életszerűvé az iskolában. Lapunk megannyi vonatkozásban kíván kapaszkodókat nyújtani, azonnali és mindig aktuális kérdéseket igyekszik feltenni – annak tudatában, hogy a kérdésekre sok esetben nem lehet egyértelműen vagy megnyugtatóan válaszolni, ezek újabb kérdéseket vethetnek fel. A romániai magyar társadalom számára az is elsőrendű, hogy milyen nyelven tanuljon tovább a gyerek – lapunk arra is felhívja a szülők figyelmét, hogy a gyerek azon a nyelven tud a leghatékonyabban tanulni, amit először tanult meg, és hogy az anyanyelven tanuló diák más nyelveket, így a románt is jobban elsajátíthatja, magabiztosabban használhatja. Oktatási figyelőnk továbbra is közelről szeretné megvizsgálni, mitől életképes például egy tanítási módszer, milyen új oktatási alterna-

tívák kínálóznak. Pszichológusok segítségével világít rá az iskolai élet és a gyerek világának lélektani problémáira, arra a kérdésre pedig, hogy mitől jó pedagógus egy tanár, portréinterjúkon keresztül keresi a választ. De ezenkívül az oktatás számos, elméleti és gyakorlati vonatkozását is figyelemmel kíséri, abban a reményben, hogy a lap hasábjain olvasható, szakemberek, pedagógusok, pszichológusok, szülők, diákok tollából megjelenő írások hozzájárulnak a tanítás-nevelés színvonalasabbá tételéhez.

KISS JUDIT

Beszélgetés Markó Attila államtitkárral

Szükség van a magyar könyvre

Kilenc Brassó megyei magyar iskolának juttatta el az RMDSZ és az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatalának közös könyvadományát Markó Attila államtitkár, a hivatal vezetője. Az RMDSZ megyei szervezetének székházában öt iskola igazgatója személyesen vette át a könyvcsomagot, elbeszélgetett Farkas Anna Lili parlamenti képviselővel és Markó Attila államtitkárral a diákok olvasási szokásairól, az olvasást ösztönző pedagógiai módszerekről. Az átadás után beszélgettünk az államtitkárral.

– Mikor indította el az RMDSZ és az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatala az országos könyvadományozó programot és hány iskolába sikerült eddig könyveket juttatni?

– 2010 tavaszán indítottuk a programot, amikor a tanügyminisztérium honlapján keresgélve megtudtuk, hogy 1996 óta egyetlen iskolakönyvtár sem kapott könyvet. Bukaresti könyvvásá-

„Brassó szörvány megye, ezért is fokozottan figyeltünk arra, hogy elsősorban vidéki iskolákba jussanak el olyan könyvek, amelyekhez amúgy nehéz hozzáférni. A program alapvető célja tulajdonképpen az, hogy a magyar identitástudatot megerősítő kiadványokhoz jussanak hozzá a magyar diákok.”

ron kerestünk meg kiadókat a program ötletével, hogy ezt a mulasztást pótoljuk. Nem átfogó könyvtárállományfelújításnak szántuk a programot. Arra gondoltunk, ha húsz könyvvel is gyarapodik az állomány, fontos lépésnek számít az előzményekhez viszonyítva. A program első évének költségvetési kerete nem tette lehetővé, hogy egyszerre valamennyi iskolába könyveket juttassunk, de a program kétéves lefutási

ideje alatt ezt sikerült megvalósítanunk. Az első évben országos szinten 240, a második év végére újabb 220 magyar iskola kapott kiadványokat a program keretében.

– Brassó megyében hány iskola kapott könyvcsomagot és mit tartalmaznak ezek?

– A megyében húsz iskolában zajlik magyar oktatás és van könyvtár is – ez kiemelt szempontunk volt. Valamennyi iskola kapott könyvet az előző évben vagy a mostani alkalommal. Remélem, hogy mindenhová a megfelelő tartalmú, témájú könyveket juttattuk el. Brassó szörvány megye, ezért is fokozottan figyeltünk arra, hogy elsősorban vidéki iskolákba jussanak el olyan könyvek, amelyekhez amúgy nehéz hozzáférni. A program alapvető célja tulajdonképpen az, hogy a magyar identitástudatot megerősítő kiadványokhoz jussanak hozzá a magyar diákok, a tananyag mellett az anyanyelv szeretetére, közösségünk történelmére is irányítsa a gyermekek figyelmét. Ugyanakkor a képes atlaszok és idegennyelv-szótárak révén olyan információkhoz is hozzájuthatnak, amelyek az iskolai tanulásban is hasznosak. Arra is figyeltünk, hogy szépirodalmi jellegű kiadványok is legyenek a csomagban, mert a mai világban, pénzsűkében a családok talán inkább a szakkiadványok megvásárlása mellett döntenek a szépirodalom és történelmi könyvek helyett, amelyek azonban a magyar kultúra elmélyítésében töltenek be fontos szerepet.

– A program lejárta után milyen további lépéseket terveznek?

– Két év leforgása alatt a visszajelzésekből kiderült számunkra, hogy sok helyen – még Székelyföldön is, ahol könnyebb hozzáférni magyar kiadványokhoz – fontosnak tartják ezt a tevékenységet, továbbra is igény van rá. Az idei költségvetésünkbe ezért beütemeztük, hogy a könyvcsomagot egyszerre kapja meg valamennyi magyar iskola országszerte, hiszen az eddigiekből már azt is tudjuk, hogy hol és milyen tematikájú könyvekre van még szükség. Az

„Arra is figyeltünk, hogy szépirodalmi jellegű kiadványok is legyenek a csomagban, mert a mai világban, pénzsűkében a családok talán inkább a szakkiadványok megvásárlása mellett döntenek a szépirodalom és történelmi könyvek helyett, amelyek azonban a magyar kultúra elmélyítésében töltenek be fontos szerepet.”

RMDSZ számára ez az akció azért is kiemelten fontos, mert alacsonyabb példányszámuk miatt a magyar könyvek előállítási költsége jelentős és emiatt áruk is jóval magasabb, a szörványban pedig plusz nehézséget jelent a terjesztésük. Ezeket a szempontokat továbbra is szem előtt tartjuk.

– Milyen hasonló könyvakciókkal segítette az RMDSZ a magyar diákokat?

– Az RMDSZ és az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatala egyik régebbi közös programja keretében a középiskolai oktatásban – amelyben a diákoknak a tankönyveket meg kell vásárolniuk – évente három-négy tankönyvet a hivatalunk finanszíroz olyan módon, hogy megvásároljuk a kiadótól és ingyen adjuk át a diákoknak. Eddig főként az érettségi tantárgyakat részesítettük előnyben – a tizenegy-tizenkettedikes matematikát, fizikát, biológiát – tavalytól pedig, az új oktatási törvény hatályaba lépésével a magyar nyelvű történelem- és földrajzkönyvek kiadási költségeit is felvállaltuk. Az ezekből a tantárgyból érettségizők pedig ingyenesen kapták meg a könyveket tanév elején. Ugyanitt említeném meg, hogy az RMDSZ-nek hasonló jelentőségű, szörványkollégiumokat támogató programja is van.

BARTHA RÉKA

„Minden évben előkeressük és viseljük a piros-fehér-zöld kokárdát”

Mit ünnepelünk március 15-én? – kérdeztük a csíkbánkfalvi Márton Ferenc Általános Iskola ötödikes diákjaitól

Domokos Tímea: Március 15-én az 1848-as szabadságharc évfordulóját ünnepeljük, ilyenkor hőseinkre emlékezünk, akik rengeteget harcoltak a szabadságért. A szabadságharcban rengeteg ember elesett, sokan özvegyen és árván maradtak, értük állnak a kopjafák a Nyerges-tetőn. Erről egy vers is született: azok a fák is úgy állnak ott, rendületlenül, olyan erős gyökerük van, hogy akármilyen nagy vihar onnan ki nem tudja tépni őket, és a katonák is ugyanilyen rendületlenül álltak a harcban. Csíkból is sokan harcoltak, például Gál Sándor, aki később Olaszországban halt meg. Március 15-én a teljes magyarság ünnepel, verseket, énekeket mondunk, kokárdákat tűzünk a mellünkre.

Mihály Gabriella: Március 15-én az 1848–1849-es forradalomra emlékezünk. Ez a csata a Nyerges-tetőn zajlott, ahol még most is megtalálhatóak az elhunyt hősök sírjai. Ezen az ünnepen visszaemlékezünk arra a sok székelyre, akiknek fontosabb volt a hazájuk, mint saját életük. A székelyek vezetője a csíkszentgyörgyi Gál Sándor volt, aki száműzetésben halt meg, a csatában pedig Gábor Áron is részt vett, aki ágyút öntött Háromszéken. A hősök emlékére a falunkban is állítottak egy szobrot, amely egy turul madarat ábrázol.

Ádám Attila: Március 15-én az 1848-as forradalomra emlékezünk, ekkor Petőfi Sándor a Pilvax kávéházban először olvasta fel a *Talpra magyar* című verset. Ebben a harcban az ellenséges katonák legyőzték a magyarokat, mégpedig úgy, hogy hátulról elállták az útjukat, miközben az ellenséges osztag másik fele előlről megfutamította őket. Vérben úszott a patak, ezen a területen később fák nőttek az elbukott magyarok emlékére.

Péter Szabolcs: Ezen a napon az 1848–1849-es szabadságharcra emlékezünk, az itt harcoló egyik tábornok, Gál Sándor Csíkszentgyörgyön született. Március 15-én az emberek verseket szavalnak a szobroknál, magyar és székely himnuszt énekelnek, és kokárdát tűznek a mellükre. A forradalom a Nyerges-tetőn volt, ahol nagyon sokan meghaltak, itt a halott hős katonáknak kopjafákat állítottak. A szabadságharcban a híres költő, Petőfi Sándor is részt vett, és Gábor Áron, aki a székelyeknek ágyút öntött harangból Háromszéken.

György Anna: Ekkor visszaemlékezünk az 1848–1849-es forradalomra. Akkoriban a magyarok fellázkodtak az osztrákok ellen, de a szabadságharcban az osztrákok legyőzték a magyarokat az oroszok segítségével.

Daczó Sarolta: Március 15-én egy felejthetetlen eseményre emlékezünk: az 1848-as szabadságharcra. Ezen a jeles napon kokárdát viselünk, emlékműveket koszorúzunk. A csatában sokan életüket vesztették, de sokan életben maradtak, mi pedig minden ősünkre büszkék lehetünk. A csata a Nyerges-tetőn zajlott, itt harcolt Gál Sándor tábornok is. 1848-ban a világ teljesen más volt, mint most, az öltözet, a fegyverek is eltértek a maiaktól.

Albert Csongor: Március 15-én emlékezünk meg az 1848–1849-es szabadságharcról, amelyben részt vett Petőfi Sándor, Kossuth Lajos, Gál Sándor, aki itt született Székelyföldön, Csíkszentgyörgy községben, és Gábor Áron, aki Háromszéken ágyút öntött a templom harangjaiból. Március 15-én minden évben előkeressük és viseljük a piros-fehér-zöld kokárdát, a házakra pedig magyar zászlót teszünk.

SZÖVEG ÉS FOTÓK: KÖRÖSSY ANDREA

Olaszországba menne-e most Budai Ilona?

Amikor elvállaltam, hogy – újságírói és szülői minőségemben – cikket írok az irodalomtatásról, sejtelmem sem volt, mennyire ingoványos talajra lépek. Úgy gondoltam, a feladat nem lesz bonyolultabb, mint megírni egy bármilyen témáról szóló, szakmailag korrekt anyagot: kiindulok egy konkrét helyzetből, ismertetem a tapasztalt buktatókat, nehézségeket, a témát körüljáróm egy avatott szaktekinéltyel segítségével, majd „egyen-súlyba hozom” egy másik szakember nézőpontjával, és már kész is a várt eredmény. Nos, gyorsan kiderült, hogy az újságírásban oly kitűnően működő algoritmus távolról sem alkalmazható a gyakorlott könnyedséggel, amikor irodalomtatásról van szó. Először is, az avatott szaktekinéltyek túlnyomó részének van ugyan markáns véleménye, csak éppen azt nem hajlandó közzétetni. A sajtó képviselőivel szemben általános a bizalmatlanság, még ha az illető a legjobbat akarja is. „Ki sem tudom mondani, mennyire haragszom a médiára” – mondta nekem éppen a napokban egy tanárnő-barátnőm felháborodottan, „összevissza írknak arról, hogy mi nem jó a nulladik osztály frissen bevezetett rendszerében anélkül, hogy halvány sejtelmük lenne

a dologról. Aztán meg jönnek a szülők a kinyomtatott újságcikkkel, hogy né, íme, a sajtó is megírta!” Első sértődöttségemet félretéve megpróbáltam tovább ásni az ellenszenv gyökereit kutatva. Vermesser Levente, Balánbányán oktató magyartanártól azt a választ kaptam: a kereskedelmi csatornák folyamatos rágalomhadjáratot folytatnak a pedagógusok ellen. „Bármely műanyag doboz esti híradóját nézegetve úgy tűnik, Romániában csak agresszív, szenvedélybeteg, illetve pszichikai zavarokkal küszködő tanárok léteznek „a becsületes, kőkeményen dolgozó pedagógusnak, aki önképzőköröket mentorál, suliójságot, kísérleti színházat, tantárgyversenyt, nyári táborokat szervez, nulla a hírértéke” – véli a szakember. Abból kiindulva, amit minden kezdő újságírónak megtanítanak, éspedig, hogy „a jó hír – nem hír”, el kell ismernem, hogy – sajnos – igaza van.

„Korhatáros” irodalomlecke

De talán kezdjük az elején. Magam is irodalomrajongó, annak idején irodalom tantárgyversenyeken részt vevő, magyartanárára máig hálásan emlékező szülőként nem kis elkeseredéssel hallottam gyermekeimtől és azok barátaitól,

hogy „a magyarórak unalmasak”, „folyton csak diktál a tanár, hogy alig bírjuk írni, és nem értünk semmit”, majd ezt: „gyere, mondd el, hogy ebben mik a balladai elemek, mert ez a házi feladat”. Az említett népballada, mint a műfaj legtöbb alkotása, gyilkosságok, leszámolások és öngyilkosság mint végső és egyetlen megoldás sorából állt. A feladat azonban pusztán arra korlátozódott, hogy a gyermek felismerje a „balladai elemeket” a műben. Áttanulmányoztam a hetedik tankönyv népballadáira reflektáló fejezetét. Összeszámoltam három, családon belül elkövetett gyilkosságot, két öngyilkosságot, két, anya által elhagyott kiskorú gyermeket és egy ártatlan gyermek halálát, akinek a „szíve meghasada” anyja elvesztése fölötti fájdalmában. Mindez történik a teljes passzivitás és fatalizmus jegyében. Legyűrhetetlen pragmatizmusomban az ötlött eszembe: karikába írt 15-ös számmal tüntetik fel a televíziók azokat a filmeket, ahol egymást gyilkollásszák, vérfürdőt rendeznek a hősök, még ha a szabadság és igazságosság védelmében teszik is. Vagyis, 15 éven aluliak számára nem ajánlott. Szerintem sem. A hetedikesek azonban 13 évesek, és teljes lelki nyugalommal kell kihalász-

A nagy hegyi tolvaj

(A zshivány felesége)

– Nem szoktam, nem szoktam
Hajnalba felkelni,
Piros hajnal előtt
Véres ruhát mosni.
Könnyemmel áztatni,
Jajszóval súlykolni,
Könnyemmel áztatni,
Jajszóval súlykolni.
Eleget könyörgék
Apámnak s anyámnak,
Hogy ne adjon engem
Nagy híres tolvajnak.
A nagy híres tolvaj
Most es oda vagyon
Keresztút-állani,
Embert megfosztani,
Egy pénzért, kettőért
Lelkit elveszteni...
A nagy híres tolvaj
Az ajtón hallgatja,

Hogy a felesége
Magát siratgatja.
– Asszony feleségem,
Nyisd ki az ajtót!
– Nyitva van, nyitva van,
Édes jámbor uram!
– Mért sírtál, mért sírtál,
Édes feleségem?
– Nem sírtam, nem sírtam,
Édes jámbor uram!
A konyhán forgódtam,
Cserefát égettem;
Cserefának füstje
Húzta ki a könnyem.
– Mért sírtál, mért sírtál,
Édes feleségem?
Hónap álló-délbe
Fejedet vétetem!
Fut hátra az asszony,
Kiáltja a szógát:

– Jánoskám, Jánoskám,
Nagyhajú Jánoskám!
Készítsd a hintómat,
Fogd bé hat lovamat,
Hónap álló délbe
Vígy fejvevő helyre!
Mikor fejem veszik,
Mosd meg ürmös borba,
Édes ürmös borba,
Takard gyenge gyócsba!
Tedd fel a hintómba,
Vidd bé Móduvába,
Apámnak s anyámnak
Tedd az asztalára.
Hogy egész Móduva
Vegyen példát róla,
Senki a leányát
Tolvajnak ne adja!

Erdővidék (Udvarhely)

niuk a balladai elemeket egy olyan műből, amelyben a férj azért vágja le a felesége fejét, mert az sírni merészelt, amikor azt hitte, hogy nem látja senki. „Nem az a baj, hogy a diákok szembesülnek az ilyen élethelyzetek realitásával, azzal, hogy bizonyos történelmi-társadalmi körülmények között alapvető tapasztalat a súlyos kiszolgáltatottság és hogy az egyetlen megoldás sok esetben csak a halál lehet. A ballada ilyen értelemben az áldozat történetének a rituális jellegű újramondása, elmesélése, az adott értékrend továbbörökítése. A baj inkább az, hogy a tankönyvek nem is próbálják a témát a mai gyerekek életéhez közelíteni. Hiányolom az olyan feladatokat, mint: *Té mit tennél Kőműves Kelemenné vagy Miklós úrfi helyében? Vagy: Nézz utána, hogyan éltek 1800-ban a családok! Mit tehetett akkor egy feleség, gyermek és mit tehet most?*” – mondja Nagy Anna, Kolozsváron tanító magyartanár.

Mentsük-e fel Kőműves Kelement?

Vermesser Levente elmesélte: az osztályban bírósági tárgyalásokat szoktak szervezni, ahol a balladahősöket felmentik vagy elítélik, próbálják cselekedeteik mozgatórugóit minél jobban megérteni. „Van vörös talárunk, kicsi, de súlyos ügyészi kalapácsunk és ragyogó véd- vagy vádbeszédek születnek a gyerekek szájából” – mondja a tanár, akinek meggyőződése: népballadát úgy hasznos tanítani, ha sikerül rávezetni a diákokat arra, hogy ez a műfaj voltaképp az óvilág(ok) híradója volt. Rablás, birtvány, pénz utáni hajszá, gyilkosság, és a túloldalon hűség, becsület, szerelem. „Budai Ilona az erdőben hagyja két gyermekét, mert a vagyon fontosabb – ugyanígy tesz a szemközti panell negyedik emeletén lakó fiatal anya, aki Olaszországba megy dolgozni, és ott is marad. Ezt a párhuzamot sem én találom ki, hanem a hetedikes lány mondja, és sok más hasonlóság ugyanígy előkerül” – idéz fel egy magyarórát Vermesser Levente.

Kölcsy és a foci

Nagy Anna úgy véli, munkatársaival egyetértésben: nincs két egyforma osztály, mint ahogy nincs két egyforma diák sem. „A szövegeket pedig mindig az osztályközösség érdeklődésének függvényében érdemes megválogatni: van például egy focirajongó osztályom, ott a *Himnusz*t úgy tanultuk, hogy megvizsgáltuk: melyik népnek miről szól a himnusz, győzelemre buzdít-e a mérkőzés

elején, mint mondjuk a francia vagy a román, vagy megelégszik a saját nagyszerűségével, vagy borong a múlt, mint a magyar. Ezt az órát nagyon szerették.” – emlékszik vissza a tanárnő. A pedagógus azt is leszögezte: neki és kollégáinak legkevesebb hármasszorzásban kell oktatniuk a tantárgyat: egyfelől tornyosul a vizsgák, az érettségi, a tantárgyversenyek kényszere, amelynek alapján minősítik az iskolát, másfelől küzdeni kell a szövegértés alapvető nehézségeivel – ami, sajnos, egyre keményebb feladat –, harmadrészt pedig ott van az oktató legnemesebb küldetése: élelményt varázsolni az olvasásból, megszerettetni az irodalmat. Ehhez pedig nagyon kreatív eszközöket kell bevetni egy olyan világban, amelyben a képi, vizuális élmény elsöprő erejű, az információk száguldása szédületes, és az olvasásra szánt idő valószínűleg pazarlasként hat. Ezzel kapcsolatban Nagy Anna elmesélte: Az *arany ember* tanulmányozásakor megkérte tanítványait, hogy filmrendezőnek képzelve magukat huszonegyedik századi környezetbe átvittetve írják újra a történetet, majd közismert színészekre osszák le a Jókai-regényhősök szerepeit, alaposan megindokolva, a regény szövegével is alátámasztva választásukat. „Így aztán szinte mindenki kezébe vette a könyvet a projekt elkészítése során” – teszi hozzá mosolyogva a tanárnő.

A két szakemberrel folytatott többnapos eszmecsere optimizmussal töltött el. Mert folytathatnám a sort felidézett irodalomórákról, amelyek a város melletti fenyőerdőben folytak, ahol Robin Hood történetét játszották el, meg legóból kirakott Iliász-csatajelenetről – de olyan esetet is elmeséltek nekem, amikor a *Csodaszarvas* legendájáról, a feleséglopásról a gyerekeknek a válaszok, szétszabdalt családjuk, külföldön dolgozó szüleik jutottak eszükbe.

Hogy mire jó ez egy tízenévesnek? – teszi fel a kérdést Vermesser és meg is adja a választ: Sok mindenre. Megtanulja szavakba önteni az érzelmeit, gyakorolja az önkifejezést és nem felejt el játszani sem. Nagyon fontos dolgok egy olyan kirakatvilágban, mint a mai, ahol szígyen sírni, a hagyományos szépségnek örülni, udvariasnak lenni vagy kimutatni a szeretetünket.

T. KOÓS IMOLA

- „Csak eszibe jutta kéncsös kús ladája...” Budai Ilona balladáját ábrázoló ablak a marosvásárhelyi Kultúrpalota Tükörtermében

Beszélgetés Erdős Nándor gyergyószentmiklósi történelemtanárral

Megszerettetni a történelmet, de nem mindenáron

– Közeleg március 15-e, az 1848–49-es szabadságharc ünnepe. Hogyan éli meg ezt az ünnepet kisebbségi történelemtanárként?

– Nem tapasztalom a kisebbségi létet, ugyanis Hargita megyében mi még mindig többségben vagyunk. Az 1989-es rendszerváltás után teljesen szabadon ünnepelhetünk, nincsenek olyan zavarások itt, Gyergyószentmiklóson, mint Erdély más városaiban. Sajnos Erdély viszonylatában tudjuk, hogy a mai napig időnként akadnak a többségi nemzet részéről, akik kifejezik nemtetszésüket, ellenrendezvényeket szerveznek, ami azt jelzi, hogy még mindig nem képesek tolerálni a kisebbség ünnepét.

– Hogyan ünnepli a diákjaival március 15-ét?

– Megszervezzük a hagyományos történelemvetélkedőnket, amit a művelődési központ kezdeményezésére indítottak el a történelemtanárok évekkal ezelőtt. Eleinte a művelődési házban szerveztük, aztán az utóbbi években az iskolákban, idén Gyergyócsomafalván március 13-án. A verseny alapját egy könyvészeti anyag képezi, de a diákoknak ismerniük kell a forradalmi indulókat, dalokat, és fel kell ismerniük fotó alapján a történelmi személyiségeket, csatajeleneteket. Kérdésekre kell válaszolniuk, feladatokat kell megoldaniuk, amit pontoz a zsűri. A versenyen kívül mindig szervezünk ünnepi műsort is, amelyen a házigazda iskola történelemtanára rövid ismertetőt tart az ünnep jelentőségéről, mintegy történelmi keretbe ágyazva az eseményt. Iskolai szinten is mindig ünnepi irodalmi műsort szervezünk, illetve rendszeresen részt veszünk a városi ünnepségeken is.

– Mennyire ad keretet a román tanügyi rendszer a kisebbségi történelem tanításának, illetve annak, hogy egy tanár beszélhessen a nemzeti ünnepeinkről?

– Ez tanárfüggetlenség. Ugyanakkor amikor a tanügyi rendszer elfogadta, hogy tantárgyként lehet oktatni a nemzetiségi történelmet, tett egy lépést abba az irányba,

hogy bármelyik történelemtanár beszélhessen ezekről az eseményekről. Nincs viszont erre külön megfogalmazott programtervezet, hanem az érintett pedagógusok dolga időt szánni az ünnepekre. Rendszerint már napokkal az ünnep előtt szakítok időt a kötelező program mellett arra, hogy ismertessem az esemény jelentőségét, mert szükség van arra, hogy felhívjuk a gyerekek figyelmét rá. Vagyis nem csak március 15-ről beszélünk, hanem augusztus 20-ról, október 6-ról, október 23-ról stb. De szerveztünk iskolaszintű kiállítást is október 23. alkalmából, amikor a diákoknak kellett összegyűjteniük korabeli újságokból cikkeket, fotókat, amelyeket a folyosókon elhelyezett pannókon mutattunk be. Nagyon ügyesek voltak, és természetesen mi, a szakos tanárok segítettünk nekik ebben. Nem vagyok híve a mellveregetős ünnepléseknek, hosszú előadásoknak, inkább arra törekszem, hogy kevesebb, lényegre törő információhoz juttassam a diákokat és felkeltem az érdeklődést bennük az adott történelmi esemény iránt. Fontos, hogy megértsék az események lényegét, és lássák a különböző korszakok közötti összefüggéseket.

– Nem lehet egyszerű feladat abban a kontextusban, hogy „a történelmet a győztesek íróják”...

– Inkább úgy fogalmaznám meg, hogy a történelmet mindenki a maga javára írja, legyen az győztes vagy vesztes. Ez a történelem árnyoldala, ami miatt sokan nem szeretik, mert akkor is, ha a történészek igyekeznek objektívek lenni, a szubjektivitás nem zárható ki teljes mértékben. Ha pedig van szubjektivitás, vannak érzelmek is, és nem beszélhetünk tárgyilagosságról. Amit viszont lényeges megértenie mindenkinek, hogy minden nemzet történelmében van példa pozitívumra és negatívumra is, ezt pedig így kell elfogadni.

– Miért lett történelemtanár?

– A miértre a válasz egyszerű, a hogyanra bonyolultabb. Azért, mert

igazából történelem–földrajz szakos szerettem volna lenni, amikor felvételiznem kellett, a Babeş–Bolyai Tudományegyetemen a két szakot nem lehetett társítani. Lett volna rá lehetőség román tannyelvű, akkoriban még nem akkreditált egyetemen, ragaszkodtam viszont a Babeş–Bolyaihoz, és erősebb motivációm volt a történelemre, mint a földrajzra.

– Beszéljen a hogyanról is!

– A történelmet negyedikes koromban Szász Ferenc tanító bácsi szeretettette meg, később Garda Dezső történész lett a tanárom, aki olyan módszerekkel adta le a tananyagot, ami engem nagyon megfogott. Garda valósággal eljátszotta, elszerepelte órán a történelmi eseményeket, amit sokan nevetségesnek találtak, engem viszont megragadott. Elméletben ugye megtanultuk és tanítjuk, hogy a történelem a múlt eseményeiről szól, emberek múltjával, szokásaival foglalkozik. De az, hogy valaki képes a mába hozni, élethűen elmagyarázni, „eljátszani” a történelmet, ez döbbenetes élmény volt számomra. Mindig lerajzolta a táblára a csatákat, de bele tudtam élni magam egy-egy hadvezér, történelmi személyiség helyzetébe is a Garda tanár úr előadása nyomán. Még most is élénken él az emlékezetemben, amikor a perzsa háborúkat tanultuk és a gaugamélai csatáról mesélt a tanár úr, a mutató pálcát kardként használva masírozott keresztül-kasul a

Erdős Nándor 1977. december 26-án Szászrégenben született. A Babeş–Bolyai Tudományegyetem történelem–filozófia karán szerzett történelem–művészettörténet diplomát 2003-ban. A gyergyószentmiklósi Fogarassy Mihály Általános Iskola II. fokozatú történelemtanára. A Diáktőzsde iskolai rendezvény ötletgazdája, amelyet szeretne kiterjeszteni más iskolákra is.

termen, hogy illusztrálja Makedón Nagy Sándor elszántságát, ahogyan Dáriusz ellen hadba vonult. Ezek olyan emlékek, amelyek meghatározóak voltak az életemben. Különben hatodikos koromban fogalmazódott meg bennem, hogy tanár legyek. Aztán középiskolában Rokaly József tanított, aki nagyon szigorú volt, de hamar felfedezte a történelem iránti ragaszkodásomat, és Gardával együtt biztatott, hogy vetélkedőkön, olimpiákon vegyek részt. Tizenkettedikes koromban volt még egy érdekes élményem, amikor Harrach Albert történelemtanár megkért, hogy helyettesítsem egy órán kilencedik osztályban. Nagyon meglepett, hogy a kilencedikesek csendben maradtak a teremben és figyeltek arra, amit a történelemről meséltem nekik, noha minden szünetben találkoztunk a folyosón, és tudták rólam, hogy diák vagyok.

– *A Fogarassy Mihály Általános Iskolában 5–8. osztályosokat, kiskamaszokat tanít, akikről köztudomású, hogy a korosztályuk sajátosságaiból adódóan nem könnyű velük bántani. Hogyan sikerül megszerettetni velük a történelmet?*

– A tanár feladata valóban az, hogy megszerettesse diákjaival a tantárgyat, de hozzáfűzném: nem mindenáron. Szerintem akkor jó tanár valaki, ha felismeri, nem kell mindenkinek szeretnie az ő tantárgyat. Ez természetes is – én sem szerettem például a kémiát vagy a matematikát. Egy tanárnak legyen egyénisége, véleménye és próbáljon meg objektív lenni, ha a történelemről van szó. A történelemoktatásnak vannak a tanterv sajátosságaiból adódó hiányosságai, ilyenkor a tananyaghoz mindig hozzáadom a véleményem és olyan plusz információkat is, amelyek alapján a diákok megalkothatják a saját véleményüket. Így becsületes... Aminek örülök, hogy ezzel a hozzáállással sikerült elérnem, hogy minden osztályban van öt-hat diák, aki lelkiismeretesen dolgozik és érdekli a történelem.

– *Mi a nehézség ezen a pályán?*

– Következetesnek lenni, de ez érvényes minden pedagógusra. Számomra azért nehéz, mert nekem is rosszul esik, ha valakit megsértek, a diákok viszont hajlamosak sértésnek venni a rossz jegyet. De azt sem lehet megtenni, hogy azért, hogy ne sértsem meg, irreális, a tudását nem tükröző jegyet adjak neki. Ezt elég sok diákom észrevette, mondják is: „a tanár úr próbál jólelkű lenni, de ezt

sokan kihasználják”. Megpróbálnak „üzletelni” velem, ami nem mindig jön be nekik, mert igyekszem következetes maradni. A következetességnek többször is megtapasztaltam a gyümölcsét, ugyanakkor igyekszem megtartani a közvetlen viszonyt a gyermekekkel.

– *Ön népszerű tanárnak számít még azon diákjai körében is, akik nem szeretik a történelmet. Hogyan sikerült kivívni a tanulókat rokonszenvét?*

– Órákon nem csak történelemmel szoktam foglalkozni – bár ennek kapcsán megoszlanak a vélemények –, hanem sokszor olyan témákkal is, amelyek éppen foglalkoztatják a gyerekeket. Az egészséges személyiség fejlődése szempontjából fontos megbeszélni a gyere-

eseményekről, igaz, hogy egy történet, de ugyanakkor történelem is. Az egyén, az illető személy történelme. Ha valaki valamit egyszer átélt és elmeséli, abból lehet tanulni, az másolható vagy elvethető, és másik út választható. S itt mondanám el, hogy az emberek akkor követik el a legnagyobb hibát a történelemmel szemben, amikor nem tanulnak belőle. Vagyis, ha elköveltünk egy hibát ez előtt ötven évvel, akkor ne kövessük el megint, hanem nézzük meg, milyen összefüggések voltak, mi vezetett oda, s ezt ne csináljuk. Tudnék mondani számtalan olyan példát a történelemben, amikor bizonyos idő múlva ismét megteremtődött egy olyan helyzet, aminek drasztikus következményei lettek.

Fotó • JÁNOSSY ALÍZ

• **Erdős Nándor:** „Akkor jó tanár valaki, ha felismeri, nem kell mindenkinek szeretnie az ő tantárgyat.”

kek problémáit és megválaszolni azokat a kérdéseket, amelyeket feltesznek. Erre bármikor kapható vagyok akár annak árán is, hogy kicsit félretesszük az éppen aznap leckét.

– *Például?*

– Egyszer megkérdezték: van-e Isten. Ekkor elmondtam a véleményemet, a tapasztalataimat, volt, aki nem értett egyet velem, volt, aki azt hitte, meg akarom győzni az igazamról. De olyan is akadt, aki odajött szünetben és megköszönte, hogy erről beszéltem. Ők még nem tudják, hogy ez is történelem. Vagyis ha egy tanár vagy bárki beszél az általa átélt dolgokról, tapasztalatokról, történeésekről,

– *Erre is mondana példát?*

– A múlt évszázadban volt két világháború, mindkettő kitöréséhez gazdasági és személyes érdekek vezettek. Most viszont itt van az iráni helyzet, amelynek kialakulásában szintén ugyanezek az érdekek fedezhetők fel. Még mindig a diplomáciai tárgyalások időszakában vannak a felek, amikor még lehet változtatni a helyzeten, és nagyon bízom benne, hogy így is lesz. Abba pedig bele sem merek gondolni, hogy mi történhet, ha nem lesz valamilyen megegyezés.

JÁNOSSY ALÍZ

Három év után újraindul a szakiskolai képzés Romániában

Zöld jelzés a szakoktatásnak

Áttörést jelent a romániai oktatásban, hogy három év szünet után újraindulhat a 2012/2013-as tanévtől a szakoktatás. Miután Daniel Funeriu korábbi oktatási miniszter a tavalyi év végén bírálta azon elődjeit, akik, ha nem is

minisztériumi RMDSZ-es államtitkár. Hasonlóképpen vélekedett korábban Daniel Funeriu előző oktatási miniszter is, aki decemberben úgy nyilatkozott: sokat ártottak az országnak mindazok, akik megszüntették a szakoktatást,

• „Romániában egyértelműen hiány van jól képzett szakemberekből, ezért mindenképpen dicséretes a szakoktatás felélesztése.”

szüntették be hivatalosan a szakiskolákat, ám nem hagytak jóvá beiskolázási keretet, ígéretet tett arra, hogy a következő tanévtől ez másként lesz, most már bizonyos, hogy az ország valamennyi megyéjében ismét lesz szakemberképzés. Az érintett tanintézetek február folyamán terjeszthették be a szaktárca elé az új beiskolázási számokat. Mint kiderült, Erdély és a Partium nagyon sok iskolája élt is a lehetőséggel, s nagyon sok helyen magyarul is lehet szakmát tanulni a következő tanévtől.

Király: dicséretes lépés

„Egy egészséges társadalomban szükség van jól felépített szakoktatásra, Romániában pedig egyértelműen hiány van jól képzett szakemberekből, ezért mindenképpen dicséretes a szakoktatás felélesztése” – nyilatkozta a témában Király András oktatási

ennek pedig egyetlen célja lehetett hallgatókkal feltölteni a középszerű egyetemeket, amelyek számára a diákok egyszerűen jól fizető kliensek. „Biztosíthatom, hogy ezeket az érdekeket nem fogjuk a jövőben felkarolni, a szakoktatást pedig megerősítjük” – jelentette ki akkor a tárcavezető.

Középpontban a szakma

Az előzetes bejelentések szerint a hat hónaptól két évig terjedő szakoktatás gyakorlatközpontú lesz, az első évben a diákok a tananyag negyven százalékában tanulnak elméletet, és hatvan százalékot tesz majd ki a gyakorlati foglalkozás. A hosszabb távú képzés során a második évben már hetvenöt százalékot tesz ki a gyakorlati tevékenység, és mindössze huszonöt százalék lesz az elméleti óra. Ugyanakkor a szaktárca, és ezzel egyben az oktatási intézmények is úgy tervezik, hogy a magáncégeket is bevonják a képzés folyamatába. Hogy a partnerség sikeresen létrejöjjön, legtöbb helyen már a beiskolázási számokat is azok után hirdették meg a tanintézetek, hogy előzetesen egyeztettek a környéken működő vállalkozások vezetőivel, milyen szakemberek iránt mutatkozik a legnagyobb igény. A diákoknak pedig a gyakorlati órák során lehetőségük nyílik majd bizonyítani, s várhatóan közülük a legrátermettebbeknek lehetőségük is lesz az oktatási ciklus végén elhelyezkedni. Akik pedig menet közben úgy döntenek, hogy érettségizni szeretnének, átiratkozhatnak szakközépiskolákba, vagy éppen esti tagozatban szerezhetnek oklevelet.

Azt azonban egyelőre senki nem tudja megjósolni, hogy mekkora érdeklődés lesz a szakoktatás iránt. A szakemberek szerint ugyanis az elmúlt két évtized során a pedagógusok, illetve a szülők is azt szorgalmazták, hogy a gyerekek – még ha erre nem is minden esetben voltak képesek – végezzenek gimnáziumot. Mint az érintett pedagógusok vallják,

Győr: ösztöndíj hiányszakmát választóknak

Akár ötvenezer forintos ösztöndíjat is kaphat Győrben az a diák, aki hiányszakmát tanul. Győr alpolgármestere, Simon Róbert Balázs a *Kossuth Rádió*nak úgy nyilatkozott, hogy a város évente 140-150 millió forintot költ a hiányszakmát tanuló diákok ösztöndíjára. Hozzátette, a 2008 óta tartó programot tekintve Győr úttörőnek számít, gyakorlatát pedig több más település is követte. Idén például Tatabánya is hasonló módon támogatja majd a hiányszakmákat választó tanulókat. A támogatott képzések körének meghatározásánál Győrben például különösen fontos, milyen munkaerő-igényei vannak a helyi Audi-gyárnak. A szakiskola kiemelten foglalkozik azokkal a szakmákkal, amelyek a cég új, győri beruházása szempontjából szükségesek.

Finnország: a készségek korai fejlesztése

Finnországban már az elemi osztályokban fokozottan odafigyelnek a diákok készségeinek fejlesztésére. Például a tanulóknak minden héten van két technológiaórájuk, az első félévben minden gyerek – a fiúk és a lányok is – fa-megmunkálást tanul, majd a második félévben szőnek, varnak, kötnek. Nem azzúroznak, hímeznek, hanem zoknit kötnek vagy varrógéppel varnak, fából újságtartókat készítenek, hiszen ezeket a későbbiekben is hasznosítani tudják.

sok esetben meg is próbálták lebeszélni a nyolcadikosokat arról, hogy kétkezi munkát végezzenek. Ezért azt mondják, az elkövetkező évek során ezen a területen mindenképp mentalitásváltásra van szükség. Érvként pedig azt hozzák fel, hogy a rátermett diákok két év után szakmával a kezükben kerülnek ki iskolapadokból, el is helyezkedhetnek, de akár le is érettségizhetnek. Ám mindazok, akik gimnáziumban folytatják tanulmányukat az általános iskola után, s nem akarnak vagy nem tudnak egyetemre menni, azok nagy eséllyel szakképzettség nélküli munkanélküliekké válnak. Ugyanakkor szintén sajnálatos jelenségként említik, hogy általában azok kerülnek be a szakiskolákba, akik tanulmányi eredményeik végett kiesnek a gimnáziumok rostáin, s sokan közülük nem is akarják elsajátítani azt a szakmát, amelyre „kényszerválasztásuk” esett.

Szakosztályok

Erdély- és Partium-szerte

Hargita megyében például Csíkszeredában és Csíkdánfalván indulnak szakosztályok. A Kájoni János Közgazdasági Szakközépiskolában összesen két osztály, egy borbély, fodrász, manikűrös, pedikűrös osztály, valamint egy pin-

cér- és élelmezési eladó osztályt terveznek. A Kós Károly Szakközépiskolában három osztály indulhat, egy kőműves, kőfaragó, vakoló osztály, egy ács, asztalos, parkettázó osztály és egy vízgázszerelő osztály indulhat. A Székely Károly Szakközépiskolában két osztályt, egy autóbádogos és autófestő osztályt, valamint egy háztartási, kereskedelmi és élelmiszer-ipari gép- és berendezésszerelő elektromechanikus osztályt terveznek. A Venczel József Szakközépiskola is két osztályt indít, egy pék-, cukrászárú- és liszttermék-készítő osztályt, valamint egy általános asztalos osztályt. A csíkdánfalvi Petőfi Sándor Szakközépiskola mezőgazdasági osztály indítását tervezi a szakoktatás keretében. Az osztályok többnyire 28, esetenként pedig 20 fővel indulnak.

Az eddigi bejelentések értelmében Maros megyében hét magyar tannyelvű szakosztályt indítanak az ősszel a marosvásárhelyi faipari, építészeti és autószerelői ipari gimnáziumokban, valamint a szováti középiskolában. „Ez utóbbi a legbiztosabb, mert itt az igazgató is támogatja az ötletet. Itt egy európai uniós pénzekből korszerűen felszerelt asztalosműhelyünk is van, csakhogy már ez a szakma is kezd

kimenni divatból” – nyilatkozta Illés Ildikó helyettes főtanfelügyelő.

Kolozs megyében négy magyar nyelvű szakosztály indul ősztől – jelentette be Péter Tünde megyei főtanfelügyelő-helyettes. Mint mondta, egy géplakatos, egy pincér-cukrász, valamint egy képszerkesztői osztályt biztosítanak a diákok számára, újdonságként pedig Bánffyhunyon első alkalommal létesül magyar tannyelvű szolgáltatói profilú szakosztály.

Bihar megye különböző településein összesen 15 magyar tagozatos szakosz-

• Cukrász szakosztályt is indítanak Kolozsváron

tályt indítanak a következő tanévtől. „Az előzetes felmérések alapján összeállított javaslat szerint Bihar megyében három gazdasági, két-két mechanikai, illetve kereskedelmi szakosztályt indítunk, ezenkívül egy-egy osztály a pedagógia, esztétika, turizmus, mezőgazdaság, élelmezés és építészet iránt érdeklődő diákokat várja” – részletezte Kéry Hajnal Bihar megyei főtanfelügyelő-helyettes.

A Szatmár megyei középiskolák 22 szakiskolai osztály indítását kérelmezték a tanfelügyelőségen, ezek közül várhatóan hat lesz magyar tannyelvű. Szatmárnémetiben élelmiszer-ipari, mechanika, manikűr-pedikűr-fodrász szakon tanulhatnak majd a magyar diákok, míg Nagyváradon mechanikai, és faipari osztályt indítanak magyar nyelven.

BÁLINT ESZTER

Szakemberhiány Németországban

A német sajtó tavaly arról cikkezett, hogy a krónikus szakemberhiány megszüntetésére Németországnak a következő években kétféle képzett bevándorlóra lenne szüksége. A német munkaügyi hivatal vezetője, Frank-Jürgen Weise például a *Die Welt* német konzervatív napilapnak nyilatkozva arról beszélt, hogy 2025-ig 6–7 millió fős pótlólagos szakemberigény alakul ki, amelyet a hazai munkaerő „talán fele részben” lesz képes betölteni. Emellett – mutatott rá – a német cégek oda telepítik majd tevékenységeiket, ahol szakembereket találnak. Egyébként Németországba a bevándorlók legnagyobb csoportja Lengyelországból érkezik, majd a román és a bolgár állampolgárok következnek. A statisztika szerint a dobogó negyedik, ötödik és hatodik helyén holtversenyben Magyarország, az Egyesült Államok és Törökország áll, a három országból egyformán 30 ezren érkeztek 2010-ben Németországba. Tavalyi becslések szerint nem kizárt, hogy a következő években a bevándorló arány évente átlagosan 100 ezret meghaladó lesz.

Tisztújítás az aradi Alma Mater Alapítványnál

A jövőbe fektetnek be

Részben megújult vezetőséggel folytatja tevékenységét az aradi Alma Mater Alapítvány. A város rendszerváltás utáni, egyik legrégebbi civil szervezete fontos pillére a helyi magyarságnak; közművelődési és közösségszervezői tevékenysége mellett az Arad megyei magyar oktatás fő támogatója. Az alapítvány segítségével nélkül sok magyar gyerek nem tanulhatna anyanyelvén, de sok magyar pedagógus is pályaelhagyásra kényszerült volna már.

Az alapítvány kuratóriumában ismert és köztiszteletnek örvendő személyek kaptak helyet, ezáltal az Alma Mater megítélése is pozitív. „Az alapítvány figyelme és segítsége arra a területre összpontosul, amit kormánypénzekből vagy hivatalos módon nem lehet finanszírozni – fogalmazott Pellegrini Miklós, Arad megye főtanfelügyelő-helyettese. – Elsősorban a gyerekek kollégiumi életét, tanulását, taníttatását segíti elő, továbbá különböző ösztöndíjrendszereket hozott létre, amelyek arra hivatottak, hogy a jól tanuló, illetve a szegényebb gyerekek megkaphassák azt a segítséget, ami az előmenetelükhöz és a továbbtanulásukhoz szükséges. Gazdag és színvonalas kulturális tevékenységet fejt ki az Alma Mater, és nemcsak a bentla-

hogy jutalmazza is a jó tanulókat, s azokat, akik részt vesznek a bentlakás közösségépítő tevékenységében. Nagyon fontosak az úgynevezett „keresztstülői” támogatások, melyek révén az adakozó kedvűek egy-egy diák taníttatásának vagy bentlakásának költségeit vállalják magukra. 2003-ban készült el a Csiky bentlakása, és az Alma Mater megpróbált a diákoknak otthont biztosítani, nevelést, meleg légkört, felzárkóztató órák, hagyományörző tevékenységek révén, és az egyik felügyelő pedagógust is az alapítvány fizeti. Nemcsak az aradi magyar gimnázium diákjait, hanem a megye más magyar iskoláinak a tanulóit is támogatja a köztisztület, hiszen belőlük lesznek majd a középiskolások. „A 2006–2007-es tanévben tizenegy helységbe jutottunk el, és 238 diák kapott munkafüzetet, tanszer-csomagot. Az utazó pedagógusok pedig utazási támogatást. A 2007–2008-as tanévtől az alapítvány fizetett pedagógust, aki magyarórát tartott a szórványtelepüléseken. Dezsőháza sajnos gyorsan megszűnt, de Németszentpéteren, Simándon és Lippán azóta is folyik” – ecsetelte Hadnagy Éva.

Mindezek mellett az Alma Mater szavaló- és történelmi versenyt szervez, tantárgyvetélkedőket támogat, két évente megrendezi a vendiák-találkozót, lehetőségeihez mérten könyvkiadással foglalkozik, és havonta megjelenteti a *Szövétnek* című kulturális szemlét. A beszámoló után a közgyűlés által jóváhagyott kuratórium (Balta János, Berecz Gábor, Bognár Levente, Ilona János, Gerebenics Mihály, Ghera Róbert, Nagy Etelka, Polanek Róbert, Sándor Tivadar) megválasztotta az Alma Mater Alapítvány új vezetőségét. Elnöknek Nagy Etelkát választották meg, alelnök Polanek Róbert, a titkár Berecz Gábor, ügyvezető elnök Hadnagy Éva, ügyvezető alelnök Takács-Máté Mónika lett. A cenzor bizottság tagjai: Czeglédi József (elnök), Tús Ferenc, Fekete Károly.

„Nagyon sok érdekes és értékes emberrel hozott össze a sors alapítványi elnökként. Sok tapasztalatot szereztem sok érdekes dolgot tehettem meg, és jó érzéssel gondolok vissza erre a néhány évre – mondta el gondolatai dr. Pálfi Sándor leköszönő elnök. – Szeretném, ha az Alma Mater egy kicsit megújulna, de ehhez én már nem érzek magamban erőt. Szeretném, hogy kiterjessze a támogatói körét, mert sajnos fogyóban van, mind számbelileg, mind vagyonilag ez a kör. Új utakat kell keresni, és szerintem ez az új kuratórium ezt meg fogja tenni.” Az elnök bízik benne, hogy Aradon rövidesen beindul más nemzetiségűek számára is a magyar oktatás. A magyar állampolgárság igénylésében segítséget nyújtó Demokrácia Központ munkatársaként tapasztalta, hogy románok, illetve elrománosodott magyar származásúak részéről igény lenne erre.

PATAKY LEHEL ZSOLT

A SZERZŐ FELVÉTELE

- Az Alma Mater szavaló- és történelmi versenyt szervez, tantárgyvetélkedőket támogat

kások gyerekekkel, hanem azokkal is, akik nem is járnak a Csiky Gergely Főgimnáziumba, de a magyar tanulóközösséghez tartoznak.”

A legutóbbi közgyűlésen a beszámolóban elhangzott, hogy széles körű tevékenységével a szervezet igyekezett hű maradni az 1991-es alapítók célkitűzéseire. „Fő célkitűzésünk a bentlakó és a szociálisan rászoruló diákok támogatása. Sajnos, egyre több azoknak a száma, akiket a szüleik nem tudnának magyar iskolában taníttatni önérből” – mondta Hadnagy Éva ügyvezető elnök, a Csiky Gergely Főgimnázium igazgatója.

Pályázatok révén, főleg magyarországi, németországi és tengerentúli segítségekből teremtik elő a szükséges összegeket. Ki kell emelni a Bethlen Gábor Alap, a Wieser Tibor Alap, továbbá a társszervezetek, a budapesti és kölni székhelyű Alma Mater Alapítványok támogatását. A befolyt pénzből 20–25 gyerek étkezési költségeit támogatják, a Connecticuti Magyar Kulturális Egyesület pedig 2005 óta lehetőséget biztosít arra,

Akadémikusok segítik a tehetséges erdélyi diákokat

Akadémikusok, a Magyar Tudományos Akadémia szakosztályai és Magyarország egyetlen főhivatású kutatóintézet-hálózatának intézményei egyaránt részt vesznek abban a programban, amely olyan erdélyi, falusi és szórványterületekről származó, nehéz körülmények között élő, tehetséges di-

„A legutóbbi felmérés szerint az ösztöndíjasok családjában az egy főre eső átlagos havi jövedelem száznyolcvan lej, miközben az ingázás vagy a kollégiumi lakhatás átlagos havi költsége mintegy kétszáz lej. A pályázatokat tanárokból, egyetemi oktatókból álló kuratórium rangsorolja.”

ákokat támogat, akik e segítség nélkül nem tudnák elvégezni a középiskolát.

Hatvanegy és fél évnyi ösztöndíjnak megfelelő összeg három hónap alatt – ez az eredménye annak a felhívásnak, amelyet a Péntek János, az MTA kolozsvári külső tagja és É. Kiss Katalin akadémikus kezdeményezésére 2003-ban alapított Nyilas Misi Tehetségtámogató Egyesület tavaly novemberben intézett a kutatókhoz.

„Az a szándék vezérelt bennünket, hogy miként az elmúlt kilenc évben, most is minél többen csatlakozzanak az erdélyi magyar közösség tehetséges, de rászoruló fiataljait segítő összefogáshoz” – nyilatkozta az Mta. hu-nak É. Kiss Katalin. A diákok közül azok pályázhatnak a havi tízezer forintos ösztöndíjra, akik igazolják, hogy családjukban az egy főre eső jövedelem nem éri el a létminimumot, és kitűnő vagy jeles tanulók.

A legutóbbi felmérés szerint az ösztöndíjasok családjában az egy főre eső átlagos havi jövedelem száznyolcvan

lej, miközben az ingázás vagy a kollégiumi lakhatás átlagos havi költsége mintegy kétszáz lej. A pályázatokat tanárokból, egyetemi oktatókból álló kuratórium rangsorolja. A szülők szerződésben vállalják, hogy gyermeküket magyar tannyelvű iskolában taníttatják tovább, és az ösztöndíjat kizárólag a gyermek szükségleteire költik. A program keretében jelenleg 283, erdélyi, falusi vagy szórványvidékről való, középiskolás vagy középiskolába készülő, jól tanuló, nehéz sorsú magyar gyermek kap ösztöndíjat. „A kilencedik éve működő egyesület most újabb, jelentős lendülettel világhírű tudósoktól kapott segítséget. Somogyi Péter, az Oxfordi Egyetem világhírű agykutató-professzora állt mellénk az elmúlt hónapokban, és vont be újabb támogatókat. Nem véletlen egyébként, hogy Magyarországról, szerte a világból és innen is elsősorban azok támogatják a programot, akik tisztában vannak azzal, hogy a jövő szempontjából is legfontosabb az a szellemi erőforrás, amely fiataljainkban van meg. Őket kell megóvni az elkallódástól” – nyilatkozta Péntek János.

A novemberi felhívás nyomán eddig nyolcvan hazai és külföldi magyar kutató jelentkezett családjával együtt támogatónak. „Azt reméljük, hogy ez a támogatói közösség, mely néhány hónap alatt 7 millió 380 ezer forintot gyűjtött össze, önfenntartó lesz, azaz baráti, szakmai, rokon kapcsolatokat mozgósítva el tudja érni, hogy

„Nem véletlen egyébként, hogy Magyarországról, szerte a világból és innen is elsősorban azok támogatják a programot, akik tisztában vannak azzal, hogy a jövő szempontjából is legfontosabb az a szellemi erőforrás, amely fiataljainkban van meg.”

„A pályázatok összeállításában, majd a tanév végi elszámolásban fontos szerepe jut tanárkollégáinknak: az iskolák vezetőinek, osztályfőnököknek. Kérjük, hogy ebben is és majd júniusban az újra meghirdetendő Nyilas Misi-pályázatokban támogassák törekvéseinket.”

a szeptemberben középiskolába lépő újkorosztály rászoruló legtehetségebbjeinek is tudjunk majd ösztöndíjat adni. Akik készek segíteni, a Nyilas Misi Tehetségtámogató Egyesület honlapján találhatnak további információkat.

Az egyesület március 31-én Kolozsváron tartandó – néhány kiemelkedően eredményes ösztöndíjas bemutatkozására lehetőséget adó – tehetség napján is szívesen látjuk őket” – mondta É. Kiss Katalin. Péntek János lapunknak kifejtette, márciusban várható az Ady Endre-ösztöndíj másodszori meghirdetése a most folyó egész tanévre. A Nemzeti Erőforrás Minisztérium megbízásából ezt az ösztöndíjat az Oktatáskutató és - Fejlesztő Intézet a Wekerle Sándor Alapkezelővel közösen hirdeti meg a Kárpát-medence külső régióiban. „A pályázatok összeállításában, majd a tanév végi elszámolásban fontos szerepe jut tanárkollégáinknak: az iskolák vezetőinek, osztályfőnököknek. Kérjük, hogy ebben is és majd júniusban az újra meghirdetendő Nyilas Misi-pályázatokban támogassák törekvéseinket” – hívta fel a figyelmet Péntek János. Az egyesület továbbra is ezen a honlapon érhető el: www.nyilasmisi.ro.

K. J.

• Ha fárasztó már a kotta, akkor jól jön a mozgás

• Még lefolyik a festék. Hatodikosok első órája a műteremben

• A zongorán vagy a pingpongasztalon játszunk?

Az alkotás öröme Nagy István Mű

A csíkszeredai Nagy István Művészeti Líceum folyamatosan jelen van a város és Hargita megye kulturális életében diákjai és tanárai kiállításai, hangversenyei, különböző rendezvényeken való fellépéseivel. Az iskolaépület a város képzőművészeti és zenei eseményeinek. Az intézmény diákjai évente részt vesznek kórusfesztiválokon, külföldi vendégzerepléseken, kiállításokon, kiváló eredményekkel szerepelnek hazai és nemzetközi versenyeken. Az iskolában szaktáborokat szerveznek, amelyek keretében a diákok megtapasztalhatják az alkotás és kivitelezés örömeit. Az első osztályba induló gyermekek számára évente zene-, illetve képzőművészeti felkészítőt

• Most fogtunk neki. A végső formák egyelőre a fejekb

e – a csíkszeredai művészeti Líceum

tartanak, a két első osztályba képességi próba alapján 25-25 kisdíákot vesznek fel. A zeneosztályosok elemiben a zongora, hegedű és furulya hangszerek közül választhatnak. Mindez 5. osztálytól kibővül klasszikus gitár, brácsa, cselló, nagybőgő, klarinét, fuvola, oboa, trombita, kürt és ütőhangszerek oktatásával. Emellett zeneelméletet, zene-történelmet tanulnak, kórusra és zenekarra járnak a diákok. A képzőművészeti tagozaton a rajz, a festészet, a szobrászat és a művészettörténet az alaptantárgyak. A középiskolában szintén különböző képzőművészeti szakok közül lehet választani: festőművészet, grafika, szobrászat, textilművészet, kerámia, műépítészet.

en és az agyagban rejtőznek

• Tanítványok és mesterek

• Angyalfigurák

• Dó, Re, Mi, Fá, Szól, Lá, Szi, Dó

FOTÓK: FÜLÖP ZOLTÁN

• Idén csípősebb a március, de a foci nem szünetelhet

Beszédhibák esetén ötéves kor után indokolt logopédushoz fordulni

A súlyos és kevésbé kritikus beszédhibák közt nem lehet pontosan meghatározni, hogy hol a határ, a szülők többsége azonban azzal szembesül, hogy gyerekük ilyen jellegű problémával küszködik. „A logopédusi segítséghez ötéves kor után indokolt fordulni. A spontán beszédfejlődésnek azonban hatalmas a szerepe: sokszor bekövetkezik magától a beszéd javulása. Ötéves kor után már kezd beidegződni a

hogy nem helyesen ejti az adott szót, úgy érzi, hogy a szülő elfogadja, ezért használni fogja, és ily módon nem igyekszik a beszédhibákat kiküszöbölni” – mondta a szakember, aki leszögezte: az öt- és kilencéves kor közötti gyerekeknél a leggyakrabban jelentkező probléma a fogközi ejtés. „Ez az az eset, amikor a gyermek a nyelvét a sziszegő hangok képzésénél a két foga közé illeszti és nem »zárja be« a fogait. Ilyenkor problémássá válik az s, sz, z hang formálása” – magyarázza. A beszédhibák kialakulásának okait több kategóriába csoportosíthatjuk: léteznek olyan esetek, amikor hiányoznak a gyerekeknek a szervi adottságai a hang kiejtéséhez, legtöbbször azonban sokkal összetettebb a probléma. A rendellenességek ugyanis lelki okokra is visszavezethetők. „Ha például a szülő fél attól, hogy a gyereke felnő, akkor megerősíti a beszédhibáját s ezáltal megtartja egy korábbi fejlődési fázisban” – vélte a logopédus, de hozzátette, hogy a szülők beszédhibája is befolyásolja a gyereket. Ha például beszédhibás a szülő, akkor a gyermeknek sokkal nehezebb megtanulni a hangok helyes formálását.

Fotó • FULÓP ZOLTÁN

• **Román Mónika:** „A spontán beszédfejlődésnek azonban hatalmas a szerepe: sokszor bekövetkezik magától a beszéd javulása.”

beszédhiba, aztán kilencéves kor után már nagyon nehéz javítani ezt” – fejtette ki lapunk kérdésére Román Mónika kolozsvári pszichológus, logopédus. Mint magyarázta, a hibák kialakulását több dolog okozhatja, például a gyakran előforduló beszédhibáknál nagy szerepet játszik a szülők beszédstílusa. Ugyanis amikor a gyerek beszélni tanul, a szülő hajlamos ismételtetni a rosszul kiejtett szavakat.

„A szülőnek mindig tisztán, érthetően kell beszélnie a gyerekkel, és a helytelenül ejtett szavakat meg kell ismételnie minden alkalommal helyesen is. A ritmusgyakorlatok is sokat segítenek.”

Szülői minta és lelki okok

„A gyermek utánzással tanul, meg beszélni, azokat a hangokat, amelyeket a környezetében hall, próbálja reprodukálni és ez általában sikerül is neki. A szülők selyp megfogalmazásai befolyásolhatják a gyerek beszédhibáinak kialakulásait, valamint meg is erősíthetik azokat. Ha a kicsi rá is jön magától,

Jobb, ha természetesen alakul a beszéd

A pszichológiai problémák felismerése is a logopédus feladat körébe tartozik: „Amikor a logopédus elkezdi foglalkozni a gyerekkel, akkor előbb a szülővel beszélget. A hatékonyság érdekében tudnia kell a gyerek rövid élettörténetét is. Hogyha rájön arra, hogy a beszédhibának lelki okai vannak, akkor arra is rá kell világítani” – fejtette ki a szakember. Mint fogalmazott, a gyerekeknek példát kell mutatni. A szülőnek mindig tisztán, érthetően kell beszélnie a gyerekkel, és a helytelenül ejtett szavakat meg kell ismételnie minden alkalommal helyesen is. A ritmusgyakorlatok is sokat segítenek. Nem szükséges azonnal logopédushoz fordulni, jobb, ha természetesen alakul a beszéde, ha nem érzi úgy a gyermek, hogy neki segítségre van szüksége. Ha a szülő úgy tapasztalja, hogy a gyerek beszéde nem fejlődik ennek ellenére sem, akkor indokolt a segítségkérés. A logopédus heti egy alkalommal találkozik a gyerekkel, majd házi feladattal látja el – ez napi rendszerességgel körülbelül tíz perc gyakorlást igényel. Ilyenkor a szülőnek is ellenőriznie kell, hogy teljesítette-e a gyerek a feladatokat, ráerőszakolni viszont semmiképp nem szabad – azzal esetleg még rosszabbá teheti a helyzetet. „Játékosan kell rávenni a kicsit a beszédgyakorlatok elvégzésére, hogy észre se vegye ennek előírt voltát” – hívta fel a figyelmet a szakember.

Amennyiben gyermekkorban elhanyagolták a beszédhibájának javítását, az így felnőtt emberek már nagyon nehezen tudnak megtanulni tisztán beszélni, ezért olyan szakmákat kénytelenek választani, ahol elkerülhetik a nyilvános beszédet. De felnőttkorban sem lehetetlen a beszédjavítás.

GAZDA EMESE

Adatparadicsom, avagy a gyerek kartotékadat?

Ádám akkor hagyja el a Földet és „próbálgat” Luciferrel együtt az Űrben, amikor megélik a falanszter elember-telenedett, agyontervezett világát. Amikor látják, hogy a számok jéghegyvilága lesz úrrá a lélek átmelegítette értékteremtés világán. Madách után két emberöltővel József Attila panaszkodik fel, hogy pusztá kartotékadattá kezd válni az ember, kétségbeesetten kiált levegőért és hívja megmentőjét az azt a szabadságot, amely nemcsak jó szóval oktat, de játszani is engedi szép, komoly fiait. Újabb két emberöltő telt el a *Levegőt!* című ikonvers megszűlése óta, hetven esztendőnél is hosszabb különböző poklokat tudhat maga mögött az emberiség, Madách falansztere pedig egyenesen a régmúlt történelmi rémálmának tűnhetne, ha nem éppen mostanában vetítené rá közelgő árnyát a legkisebbektől a

„Egyetlen biztos pont, ami fényes vezércsillagként ragyogja be az egész szörnyűséget: minél több adatot begyűjteni a gyermekről és családjáról.”

majdnem felnőttekig – vagyis azokra a zamzamákat, akik előtt – a lehető legcinikusabb megfogalmazás értelmében – nyitva áll az „aranykapu”, emelt fejű, egyenes gerincű belépésre vár az Élet... és így tovább, és így tovább. Ráadásul megújulásnak, átalakulásnak, reformnak csúfolják ezt a nagyon régi, nagyon embertelen rendszert: olyan valaki ötölte ki az egészet, aki önnön frusztrációját próbálta mindezzel kezelni, a hozzá hasonlók pedig, illetve azok, akik a végrehajtástól látványos „előmenetelt” reméltek, lelkesen rábólintottak és nekifogtak a kaotikus bozót elfogadhatóvá irtásának. A fejtelenségben, a kapkodásban, a sok-sok hozzánemértésben viszont van egyetlen biztos pont, ami fényes vezércsillagként ragyogja be az egész szörnyűséget: minél több adatot begyűjteni a gyermekről és családjáról.

Osztálynapló személyi számmal

Lassan odajutunk, hogy két lépést sem tehetünk anélkül, hogy legtitkosabb személyi azonosítónkat ne kellene bárkinek bemutatnunk. Nem tudom, nálunk éppen milyen adatvédelmi törvény van érvényben, és nem is volna értelme ez után kutakodnom, mert közben megjelenhetnek olyan rendelkezések, amelyek érvénytelenítik az előzőt. Ha jól emlékszem, két vagy három éve jelentek meg azok az osztálynaplók, amelyekben külön rubrika kérte a tanuló személyi számát. Nagyon megdöbbsen és szóvá is tettem, ám kollégáim nem igazán vették komolyan a háborgásom, mondván, hogy nem nagy ügy, kit érdekelne másnak a személyi száma, s ha be kell írni, akkor be kell írni. Punktum. Sokadjára eresztetem meg a „csak meghalni KELL, bármilyen LEHET” olcsó poénkodást, de elengedték a fülkék mellett. Aztán kezdtek olyan hírek szállingózni, hogy tanév elején – ha nem is nálunk, hanem a fővárosban – névtelen és arctalan alakok névre szóló tanszercsomagokat vittek haza a gyerekeknek, olyan tolltartókat, amelyeken a kormányzó párt helyi képviselői díszleptek és kívántak jó munkát az új tanévben. Egyelőre nem kértek ezek a modernizált cukrosbácsik és -nénik semmit, de ahogy az eddigi tapasztalat mutatja, ha beindul a kampány, a kérés is megérkezik. Még az sem kizárt, hogy a „takarékosság” jegyében visszakerül a tolltartókat, vagy azért, hogy készségesebbeknek osszák újra, vagy azért, mert le kell cserélni rajtuk a füligszáj alakokat.

„Egyetlen szám és minden csodálatosan világos lesz”

Engem nem a kampánytolltartók és -naplók, -golyóstollak érdekelnének, hanem a gyerekek kartotékadatokká való degradálása. Azon csodálkozom, hogy még szabad család- és keresztnévet használni az iskolákban, hisz ez régen megavasodott módszer. Elég egy szám és kész. A háromszázhuszonötöske és a kilencszázharminckilenceske összeverekedett a szünetben, de a kétféle háromszázharminchármas tanár

szétválasztotta őket. Jó kis hír, ugye?! Kizárt mindenféle névismétlés, véletlen vagy szándékos összetévesztés,

„Lassan odajutunk, hogy két lépést sem tehetünk anélkül, hogy legtitkosabb személyi azonosítónkat ne kellene bárkinek bemutatnunk.”

idegen nevűek nemének nem ismerete... Egyetlen szám és minden csodálatosan világos lesz. Belegondolni is szédület, milyen megtakarításokra ad majd lehetőséget ez az igazi adatparadicsom! És szabadon lehet majd garázdálkodni a számok világában, nem kell titokban elcsenni egy-egy család adatait, suttyomban ajtajuk elé csempészni a kampányzacskókat, színes papírhalmazzal teletömöködni a postaládájukat. Az még tisztázásra vár majd, hogy aki „természetes úton hagyja el a rendszert”, magyarul meghal, annak a számát átveheti-e egy épp akkor a rendszerbe lépő, avagy a számozás halad előre a végtelen felé. Na de ez igazán olyan jelentéktelen probléma, amit a nagy reformátorok pillanatok alatt megoldanak. Addig marad a régi módszer, a legalább két név, közbeszűrva az apa vagy apa híján az anya keresztnévének kezdőbetűjét és hát természetesen ott a személyi szám. Ami egyetlen, összetéveszthetetlen, s a köz javára és boldogulására bármikor bármire felhasználható. Ahogy a gyerek is ugyanúgy kiterelhető lesz választási nagygyűlésekre, képviselőjelöltekkel való találkozásokra, lehet belőle éljenző, vagy – szükség szerint – tiltakozó tömeg. Annak idején minket is felvonultattak, kiabáltattak és mégis itt vagyunk. Hogy közben azt hittük, változtathatunk valamit?! Tévedni emberi dolog.

MOLNÁR JUDIT

A gyerekek tudják használni az okostelefont, de nem tudnak fára mászni

Technikai tudás a gyakorlati érzék rovására

A mindennapi életben egyre inkább teret nyer a modern technikai eszközök használata, így a gyerekek szellemi téren jobban fejlődnek – a gyakorlati életben való boldogulás, a spontán fizikai és szociális fejlődés rovására. Egy nemrég nyilvánosságra hozott, 5–13 éves gyerekek körében végzett felmérés eredményei azt mutatják, hogy a nagy-britanniai gyerekek például immár probléma nélkül kezelik az iPadet és iPhone-t, a DVD-lejátszó és az okostelefon magabiztos használatával is könnyedén megbirkóznak, azonban esetenként nehézséget okoz nekik akár cipőfűzőjük megkötése is. Ugyanígy a fára mászás, a teakészítés, a sátorépítés csak keveseknek megy, gyakorlati készségeik hiányosak – derült ki a felmérésből, amelyet 1000 gyerek körében végzett az NPower energetikai cég.

Egyre inkább „ügyetlenednek” a gyerekek?

Román Mónika kolozsvári pszichológus úgy vélekedett, már kisgyermekkorban jellemzővé válik az ülő életmód az okostelefon, számítógép, tévénézés térhódítása miatt. Holott, nélkülözhetetlen életelejük, életkori szükségletük a szabad mozgás: „Az óvodásoknak, kisiskolásoknak például ajánlott napi 4–5 órát a szabadban tölteni, szaladgálni, játszani – és itt nem a kötött keretek közt zajló sportórakra gondolok, hanem a szabad mozgásos játékokra” – hívta fel a figyelmet a szakember. Mint rámutatott, az is fontos, hogy a gyerekek ebben az életkorban megfelelően szocializálódjanak, és meg-

- **Ősrégi szórakozás: tudás.** „A technikai eszközök népszerűségének növekedésével arányosan csökken a gyerekek gyakorlati tudása, a mindennapi élethez elengedhetetlenül szükséges ügyesség.”

ismerjék, illetve megtanulják kezelni a tárgyakat – ide tartozik a sátorfelhúzás éppúgy, mint egy csésze tea elkészítése, a fáramászás vagy épp a térkép használata. Mint a brit felmérés eredményei mutatják ugyanis, a megkérdezett gyerekek 67 százaléka tudja kezelni a DVD-lejátszót, ugyanakkor csak 55 százalékuk képes segítség nélkül megkötni a cipőfűzőjét. A kutatást végző szakemberek rámutattak, a technikai eszközök népszerűségének növekedésével arányosan csökken a gyerekek gyakorlati tudása, a mindennapi élethez elengedhetetlenül

szükséges ügyesség, amelynek elsajátítása és alkalmazása még egy-két évtizeddel ezelőtt sem okozott gondot az akkori 5–13 éveseknek.

Az ülő életmód kizárja a spontán fejlődés lehetőségét

„5–7 éves korig nélkülözhetetlen lenne – de persze később is –, hogy a gyerekek minél többet játsszanak a szabadban, ily módon fedezve fel a körülöttük lévő világot, a természetet. A képernyő előtt töltött sok idő, a szedentáris életmód kizárja a spontán fejlődés lehetőségét:

Mihez értenek és mihez nem a mai gyerekek?

Tevékenységek, amelyekhez az 5–13 évesek már értenek a Nagy-Britanniában készült felmérés eredményei szerint:

- 67% – magabiztosan használja a DVD-lejátszót
- 58% – csatlakozni tud a világhálóra
- 50% – tud játszani számítógépes játékokat
- 42% – tudja használni az okostelefont
- 37% – ismeri a YouTube-t
- 31% – probléma nélkül használja a táblagépet
- 38% – könnyedén küld szöveges üzeneteket

Tevékenységek, amelyekben nem jeleskednek az 5–13 évesek:

- 87% – nem tud mit kezdeni a defektes biciklikerekkel
- 83% – nem tud csomót kötni
- 81% – nem tud térképet olvasni
- 78% – nem tud tüzet rakni
- 71% – nem tud különbséget tenni a veréb, a feketerigó és a vörösbegy közt
- 65% – nem tud teát főzni
- 59% – nem tud fára mászni

Nem jeleskednek tornából a diákok

„A brit felmérés nagyon jól határozta meg ennek a korosztálynak a sajátosságait. Az iskolában is tapasztaljuk, hogy a gyerekek mozgásszegények, olyan alapdolgokat nem tudnak, mint helyesen szaladni, ugrani, kúszni, mászni. A mindennapi életben tapasztalt mozgásokkal is gondjaik vannak, mint például az ugrókötelezés. Kevés gyerek űz a szabadidejében labdajátékokat, azok, akik mégis mozognak – többnyire szülői ösztönzése –, olyan divatos sportok iránt érdeklődnek, mint a társastánc vagy a küzdősportok. Ezek – bár a helyes testtartás kialakulásához például hozzájárulnak – a mindennapi életben szükséges mozgás- és tájékozódó képesség elsajátításához nem elegendők” – foglalta össze véleményét a Magyar Köznevelés kérdésére Soós Ilona, a kolozsvári Báthory István Elméleti Líceum testnevelés tanára. Mint figyelemztetett, az ilyen irányú nevelést a családban kell elkezdni: ha a szülő is szereti a mozgást, kirándulást, sportolást, akkor a gyerekeit is ebben a szellemben neveli. „Ilyen sajnos kevés van, a jelenlegi szülőgenerációban kevés a sportbarát. A labdajátékokkal érdemes elkezdni, mert azt élvezik is a gyerekek, hamar sikerélményt biztosít és kialakíthatja a közösségi élményt, a társak iránti felelősséget. Az egyéni sportágakat – az úszás, a torna és a korcsolyázás kivételével – később érdemes kipróbálni” – fejtette ki a testnevelés tanár.

BOROS MIKLÓS

ily módon a gyerekek előre gyártott, készen kapott szabályok szerint játszanak, nem működik a képzelőerejük, nem fejlődik a mozgásuk és a szociális képességeik sem” – mutatott rá a pszichológus. A modern technikai eszközök túlzott használata tehát a gyereknek több tekintetben is hátrányára válik: mozgásuk, szociális érzékük, fantáziájuk, kreativitásuk fejlődését is gátolja.

Fotók • TÓTH ORSOLYA

• **Kézügyesség.** „Fontos, hogy a gyerekek gyakorlati érzékét fejlesszék a felnőttek.”

„Lényeges tudni, hogyha a gyerek ülő életmódot folytat, túl sok időt tölt képernyőre bámulva, később nem boldogul egykönnyen a gyakorlati életben. Ennek egyik jele már gyerekkorban, hogy önállóan, nem talál ki magától játékokat – hiszen a készen kapott, kötött foglalkozásokhoz szokott hozzá –, és annak örömét sem fedezi fel, hogy gyerekközösségben együtt szórakozzék a többiekkel. Ugyanakkor önzővé, egocentrikussá válik, és ha problémamegoldással szembesül, nehezen találja fel magát. Ezenkívül nem tanulja meg, hogy odafigyeljen másokra, illetve önfegyelmre sem alakul ki megfelelő-

képpen” – fogalmazott Román Mónika. A szakember arra is felhívta a figyelmet, hogy mindez összefüggésben áll azzal is, hogy a szülők egyre kevesebb időt töltenek együtt gyerekeikkel, nem játszanak a szabadban, nem kirándulnak, nem fedezik fel közösen a természetet. Ezért azt javasolja, a rohanó életmód ellenére próbáljanak olyan programokat szervezni, amelyek során minél többet játszhatnak a gyerekek kortársaikkal szabadon, kötött szabályok nélkül, illetve a szülők segítsenek a kicsiknek felfedezni a környező világot.

KISS JUDIT

Óvodapedagógusok szakmai tanácskozása Székelyudvarhelyen

Február közepén kétnapos, országos óvodapedagógiai konferencia zajlott Székelyudvarhelyen. Az *Együtt a jövő generációjáért!* – Óvodapedagógusok közötti kooperáció címmel tartott rendezvénysorozatra mintegy félszáz óvónő érkezett Erdély több megyéből, ahol magyar nyelvű óvodai oktatás zajlik, hogy megosszák egymással tapasztalataikat. A cél az volt, hogy a tizenöt különböző témában tartott előadáson a pedagógusok továbbadják jól bevált nevelési módszereiket, hangsúlyozva a korai személyiségfejlesztés fontosságát, a felnövő gyerekek versenyképesebb érvényesüléséért.

„Szó volt »új utak« létesítéséről a romániai oktatásban, a vallás befogadásáról, mozgásfejlesztésről, reformelméletet mutattak be a nyelvoktatásról. Az előkészítő osztályok kapcsán a román nyelv helyes elsajátítását hangsúlyozták.”

Hatékonyak bizonyuló módszerek

A konferencián részt vett Kocsis Annamária minisztériumi szaktanfelügyelő is, aki az óvodákban felmerülő aktuális problémákról hallgatta meg a pedagógusokat. Véleménye szerint bár leginkább az óvodában kezdődik el a gyerekek személyiségfejlesztése, nem ártana, ha az intézményes oktatás a továbbiakban is figyelne erre a kérdésre. „Az egyik nagy álom volt, hogy az idén országos szintű konferenciát szervezzünk az óvónőknek, és ez az alkalom most premier. Király András államtitkár úrral már korábban beszéltünk arról, hogy a tavasszal rendezzünk egy konferenciát, ám az udvarhelyiek megelőzték. Ettől függetlenül lesz még konferencia az óvónőknek az idén, és én támogatom, hogy

minél több hasonló jellegű rendezvényen vegyenek részt” – részletezte Kocsis Annamária. A rendezvény különlegessége abban rejlett, hogy maguk a részt vevő pedagógusok tartottak előadásokat, vagyis az óvónők beszéltek hatékonyak, érdekesnek bizonyuló módszereikről, eszközeikről, tapasztalataikról. A résztvevők olyan témákba nyerhettek betekintést, mint: *A játék szentsége* és *a Step by step alternatív értékelési perspektívája az óvodában*, *a Gondolkodj Egészségesen!* – *a művészetek eszközeivel*, *Mesélj! Játssz! Alkoss!*, *A drámapedagógia szerepe az óvodai oktatásban* vagy éppen *A néphagyomány - óvoda - család kapcsolata*. Szó volt „új utak” létesítéséről a romániai oktatásban, a vallás befogadásáról, mozgásfejlesztésről, reformelméletet mutattak be a nyelvoktatásról. Az előkészítő osztályok kapcsán a román nyelv helyes elsajátítását hangsúlyozták, de mindezek mellett bemutatták a kolozsvári 2-es számú hallássérültek intézetének tevékenységét is, egyebek mellett azt, hogy miként lehet a hallássérült gyerekek beszédét fejleszteni már óvodás korban. A két nap alatt megvitatták még a gyerekeknél felmerülő magatartászavarokat, voltak „rovarlesen”, de felmerült az interaktív szülői értekezletek szervezésének fontossága is.

A legtöbb továbbképzésen az óvónők vesznek részt

A konferencia nyitónapján jelen volt Ferencz Salamon Alpár Hargita megyei főtanfelügyelő, aki elismerő szavakkal méltatta a kezdeményezést. „Fantasztikus ötlet volt ez a konferencia, külön öröm, hogy ebben az átmeneti időszakban, amikor az óvodákat és napköziket igencsak megzavarta az előkészítő osztályok körüli átszervezés, még van igény hasonló szakmai tanácskozásokra, összefüvetekre” – fogalmazott Ferencz Salamon Alpár, hozzátéve: a legtöbb újtáson, a legtöbb továbbképzésen az óvodai pedagógusok vesznek részt, és bízik abban, hogy más rendezvényekhez hasonlóan a mostaninak is hasznát veszik a jelenlé-

vők. A kétnapos szakmai tanácskozásra a télies és nehéz közlekedési viszonyok ellenére az udvarhelyszékieken kívül több pedagógus érkezett Maros

„Bár leginkább az óvodában kezdődik el a gyerekek személyiségfejlesztése, nem ártana, ha az intézményes oktatás a továbbiakban is figyelne erre a kérdésre.”

és Kovászna megyéből, Zilahról, Aradról és Kolozsvárról is. Koncz Melinda óvodavezető, a konferencia egyik szervezője is pozitívan értékelte, hogy nemcsak résztvevőként, hanem rögtön előadóként jelentkeztek be az esemény hallatán a pedagógusok, és mindnyájan tudásuk, nevelési módszereik legjavát hozták el erre a két napra. Az *Együtt a jövő generációjáért!*

„Az egyik nagy álom volt, hogy az idén országos szintű konferenciát szervezzünk az óvónőknek, és ez az alkalom most premier.”

– Óvodapedagógusok közötti kooperáció című konferencia a székelyudvarhelyi Bányai János Szakközépiskolában zajlott. A rendezvényt a Hargita Megyei Tanfelügyelőség, az Eszterlánc Alapítvány és Napközi Otthon szervezte partnerségben az Apáczai Csere János Pedagógusok Házával és a Bethlen Gábor Alap támogatásával.

DÉNES EMESE

Gondoskodjunk róluk – madaraink védelmében

Óvodánkban hagyománya van a télen itt maradt madarak gondozásának, és a madáretetés különleges örömet jelent a gyerekeknek. Amikor az óvoda ablakán át figyeljük meg a téli világ jelenségeit, egyszerre tapasztalják a kopár táj látványát és a meleg radiátor levegőjét. Ekkor beszéljük meg az itt maradt madarak nehéz helyzetét.

Ha tudjuk, miért ne tegyük könnyebbé az életüket? Ezekkel a gondolatokkal látunk hozzá a madáretető készítéséhez. Egy kis gondoskodással segíthetünk a környezetünkben élő madárkáknek átvészelni a zord időszakot, amíg a természet újra nem él.

A gyerekek számára is fontos ez a feladat, több okból is. Ha megmutatjuk és megismerik azokat a madarakat, amelyek télen is köztünk maradnak, ismereteiket gyarapítjuk. Ha közösen készítünk madáretetőt, madárcsemegét, és tudatosítjuk bennük ennek fontosságát, akkor természet- és környezetvédelemre neveljük őket.

Az a legfontosabb, hogy a gyerekek megismerjék, megszeressék és védjék az állatokat, alakuljon ki bennük majd a felelősségérzet irántuk, képesekké váljanak vigyázni rájuk, mint ahogy a természet alkotta minden teremtményre is. A közvetlen élmények, tapasztalások érzelmeket váltanak ki a gyerekekből, és ezeket támogatva, erősítve nevelhetjük őket az állatok szeretetére, védelmére. Minden megfigyeltetés, érdeklődésselkeltés hasznos ismeretek mellett érzelmileg is gazdagítja, építi a kicsik pozitív tulajdonságait.

Ezért fontos, hogy megismerjék a feketeterítő, a vörösbegy, a csókát, a varjút, a szén-, és kékcinegét, a verebet. A madáretetés folyamatos tevékenység, egész télen etetnünk kell őket. Az etető akár egy műanyag üveg is lehet, alsó harmadán kivágva ollóval és felkötve egy bokorra, fára vagy az erkély vaspántjára, de lehet zsinórra kötött diót, almát, szalonnabőrt is kihelyezni a közeli fára, bokorágra.

Vagy egyszerű etetőt készíthetünk apró lyukacsos műanyag hálóból (narancsot árusítanak benne), ezt megtöltjük dióval, almával, mogyoróval

vagy madárcsemegével, összekötjük a száját egy zsinórral és úgy tesszük ki. Még egyszerűbb, ha műanyag zsinórra felfűzzük mogyorót, dióbelet és ezt a fűzést tesszük ki a madaraknak.

Lehet készíteni díszitökből (lopótökből) vagy fából is etetőt és néhány nap elteltével újra megtölteni magokkal (napraforgó, tökmag, kendermag), készíthetünk a gyerekek bevonásával, segédletével madárcsemegét is.

Kedvelt eleségük a madárkalács és a cinegegolyó, ami tulajdonképpen zsirba gyúrt olajos magok, gabonaszemek elegye, és a hidegbe kihelyezve megfagyott állapotban csipegetnek belőle a madarak, vagy rákenjük a tobozra, zsinórra kötve kiteszük a madaraknak.

Gabonaszemeket is kihelyezhetünk a pintyféléknek, mint például búzát, árpat és zabpelyhet, bár ők inkább a földről szedegetik össze a magokat és szemeket, ezért érdemes egy pár marékkal az etető alá is szórni az eleségből.

Ha olyan helyre helyezzük a madarak eledelét, ablakunkból is láthatjuk, hogyan hintázik a kis cinke a fűzést, hogy törí fel kúpos csőrrel a mogyorót, csipkedi el a diót – megfigyelhetjük a gyermekekkel az odaszálló madarakat és megszerettethetjük őket! A madarak gyorsan megszokják és számíthatnak az etetőhelyek táplálékkinálatára, évről évre akár messziről is visszatérnek a stabil etetők közelébe telelni.

A téli madáretetés egyik fontos kérdése, hogy meddig etessük a kis kosztosainkat? Általánosan elfogadott álláspont, hogy a jó idő beköszöntéig, ebben már volt részünk idén, mégis, aki teheti, ne hagyja abba a madarak etetését. Ha kisüt a nap és szép idő van, akár napokra is eltűnhetnek a cinegék, pintyek, de egy hirtelen jött lehűlés hamar rákényszerítheti e kis állatokat, hogy visszatérjenek a télen megszokott, biztos eleségforráshoz. Célszerű ilyenkor már csak magvakat kint hagyni számukra, ugyanis a zsiradékot is tartalmazó cinegegolyó vagy a szalonna megromolhat.

Érdekes, hogy a Skandináv országokban nyáron is etetik, itatják a vadon élő madarakat, és azok elfogadják a

Foto • FÜLÖP ZOLTÁN

- „Ha közösen készítünk madáretetőt, madárcsemegét, és tudatosítjuk a gyerekekben ennek fontosságát, akkor természet- és környezetvédelemre neveljük őket.”

felkínált táplálékot, vidáman fürdőznek az itatókban. Így nyáron is gyönyörködhetnek a diákok a cinegékben, tengelicekben vagy rigókban, vörösbegyekben.

BEGE ROZÁLIA
óvónő, Gyergyóalfalu

Élménypedagógiai szakmai nap a kolozsvári Apáczai Csere János Líceumban

Szembesülés a tanári tükörképpel

„Rendhagyó napunk volt a kolozsvári Apáczai Csere János Líceumban: a játék izgalmainak adtam át magam reggeltől késő délutánig, közel 200 tanárral és egyetemistával együtt – számolt be Szilveszter Anikó, az iskola angoltanárnője a Kalandok és Álmodások Szakmai Műhely március 4-én megrendezett XII. Szakmai Napjáról.

A pedagógiában alkalmazható játékmodellek

„A vasárnapi otthoni kávézás helyett az Apáczai Líceum folyosóján főkaként, jégtömbökön próbáltunk partra jutni,

életünket próbáltuk menteni a leselkedő jegesmedvék elől. A játékot közös kiértékelő követte, amely során nem mindig a legtökéletesebb tanári tükörképünkkel szembesültünk. Kiderült, hogy olyan szabályokkal bonyolítottuk a játék menetét, amelyeket a játékvezető nem is említett” – számolt be a szakmai nap résztvevője. Mint mesélte, kérdések százával bombázták a játékvezetőt, olyanokkal, amelyeket a diákok részéről gyakran a nem figyelés számlájára írnak a tanárok. Bevallása szerint tudatosodott bennük, hogy mennyire fontos minden tevékenység megtervezésekor jól körülhatárolt célokat nyomon követni és azokhoz igazítani a lépéseket, a tevékenység lefolyását. A résztvevők vasárnapi kirándulás gyanánt az iskolaudvaron kötéllel bravúrkodtak, játszottak, hevederen másztak és egyensúlyoztak, önbizalmukat és társaikba vetett bizalmukat tesztelve, s a bátrak adrenalin szintjüket is növelhették. Olyan játékmodelleket alkalmaztak a szakmai napon, amelyek kiváló vázként szolgálnak, gyúrhatóak, különböző oktatási célnak lehet őket alárendelni: bemelegítések, energiát adnak, akár ráhangolódási gyakorlatként is használhatóak az angol nyelv oktatása során – ezen túlmenően kommunikációs tevékenységekként is alkalmazhatóak. Ugyanakkor osztályfőnöki órán használhatóak konfliktuskezelés, csapatépítő, önismereti céllal is.

Játékos tapasztalat- és ismeretszerzés

„Újból meggyőződtem arról, hogy teljesítményorientált világunkban nemcsak a rendhagyó igék tanítása a fontos, hanem a hangulatteremtés, egy másfajta, játékokon keresztül történő ismeretelsajátítás is, és maradandó élmény biztosítása a diákok számára” – fejtette ki Szilveszter Anikó. Mindezeket a játékokat az élménypedagógia segítségével gyakorolhatták a kolozsvári szakmai napon a pedagógusok. Az élménypedagógia olyan tanítási/tanulási módszer, melyben játékos tapasztalatszerzés, érzelmek átélése, az egyén csapatban való működése, a kihívás keresése dominál. Fő célja a komfortzónából való kiköszöntés, az érzelmvezérelt tanuláshoz szükséges kihívás keresése. A társas együttműködés során a tapasztalati tanulás lehetősége megsokszorozódik, minősége változik az egyén tanuláshoz képest, ezzel nyújtva újszerű választ a pedagógia mai kihívásaira.

A tanórán kívüli nevelés fontossága

A Kalandok és Álmodások Szervezet tíz évvel ezelőtt kezdte meg tevékenységét Budapesten, mára valódi szakmai műhelylyé nőtte ki magát, trénerekkel, munkatársakkal, és ami a legfontosabb, korábbi résztvevők, szimpatizánsok körével, akik szeretik a Kárpát-medencében nem csupán rokonszenvvel figyelik a szervezet munkáját, de velük együtt vallják a tanórán kívüli nevelés fontosságát, a szabadidő nevelő

- **Kalandok és álmodások.** „Teljesítményorientált világunkban nemcsak a rendhagyó igék tanítása a fontos, hanem a hangulatteremtés, egy másfajta, játékokon keresztül történő ismeretelsajátítás is.”

szerepének elengedhetetlen voltát, a játék pótolhatatlan fejlesztő hatását. Az általuk használt módszerek nem csupán a felnőttképzés hatékony eszközei, hanem egyúttal kipróbálni és követni való minták, tanórán és tanórán kívül felhasználható játékok, metódusok. Képzeik minden esetben saját élményű tanulást biztosítanak. Nem csupán tanulást, hanem a tanultak kipróbálását és sok-sok játékot, élményt nyújtva.

Felszabadult és alkotásra ösztönző légkör

A kolozsvári műhely a *Tapasztalati tanulás, élmény és kalandpedagógia az óvodától a felnőttképzésig* címet viselte. A szakmai napot másodszer rendezték meg Kolozsváron, ezúttal vajdasági Katalizátor Játékműhely, a kolozsvári PsihoProEdu Egyesület és a Tanítók Háza közös szervezésében. Az egész napos műhely keretében 90 perces alkotóműhelyek, előadások, könyvbemutató, sportanimációs

• A SZERZŐ FELVÉTELEI

• **Felszabadult hangulat.** „A szellemi és fizikai kihívások, az új, felhasználható gyakorlatok tették teljessé az élményt.”

foglalkozások, a helyszínen felépített speciális kötélpálya és sok-sok játék nyújtott szórakozást, feltöltődést és szakmai megújulást az Erdély egészéből érkező pedagógusoknak és gyerekekkel foglalkozó szakembereknek. A felszabadult és alkotó hangulat, a szellemi és fizikai kihívások, az új, felhasználható gyakorlatok, az inspiráló személyes élmények és a szakemberekkel folytatott személyes konzultációk tették teljessé az élményt. A saját élményű bemutatón kívül kötetlen konzultációs lehetőségek, szabad szakmai párbeszéd minden érintett témában a szervezet trénerével, munkatársaival várták az érdeklődőket. A Szakmai Nap külön érdekessége volt, hogy az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Illyés Sándor Szakkollégiuma élménypedagógiai kurzusának hallgatói önálló műhelyfoglalkozást szerveztek kizárólag egyetemistáknak.

DÁNÉ GABRIELLA
pszichológus

Szaktudás, humorérzék, helyzetkezelés

„Az elvárásaimnak maximálisan megfelelték a játékvezetők: szaktudás, humorérzék, helyzetkezelés stb. szempontjából. Egy blokkon belül, egy időben annyi jó foglalkozás zajlott, hogy azt sajnálom, hogy egyszerre csak egy tevékenységen vehettem részt. Ezért van egy kis hiányérzetem, de mindezt kompenzálja az a tapasztalat és hangulat, amit a választott tevékenységeim alatt átéltem. Összességében nagyon sok ember mosolygós arcával az emlékemben hagyta magam mögött vasárnap este az iskolát, és hétfőn úgy tértem vissza az épületbe, hogy a Szakmai Nap hangulata még nagyon elevenen élt bennem” – Kovács Éva Tímea, tornatanárnő az Apáczai Csere János Elméleti Líceumban.

„Mikor először hallottam a szakmai napról, első reakcióm az volt, hogy nekem ott kell lennem. Már az megfogott, és kíváncsisággal töltött el, hogy a Kalandok és Álmok megnevezés mit rejtget magába. Engem is magával ragadott a játék szelleme, és a nap végére rengetek pozitív tapasztalattal tértem haza. Már akkor elkezdtem tervezni, hogy mindezt hol és mikor alkalmazhatnám. Minden egyes foglalkozás megragadott, elkalandoztatott a játékos tanulás világába. Megtanultam együttműködni, odafigyelni másokra, egy hullámhosszra kerülni egy olyan személlyel, akivel azelőtt még soha nem találkoztam, aktívan részt venni a feladatokban egy közös cél elérése érdekében. Jó volt látni felnőtteket úgy játszani, mint egy kisgyereket, odaadással, önzetlenséggel és önfeledten kacagni. Engem mindig is érdekelték a hasonló tevékenységek, mert pozitív energiával töltenek fel. És nem tudom azt mondani, hogy az egyik foglalkozás jobban tetszett, mint a másik, mert mind-egyikben volt valami nagyon jó, megragadó.” – Babos Judit, III. éves pszichológushallgató.

„Egyetemistaként hatalmas élmény volt részt venni a szakmai napon. A pedagógusi munka egy újabb, sokkal izgalmasabb módjával ismerkedhettünk meg, melyet mi óvodás/iskolás éveink alatt kevésbé tapasztalhattunk. A nap eseményeit a következőképpen lehet leírni: energia, mosoly, pörgés, jókedv, lendület. Örültem, hogy ott lehettem, hiszen olyan irányt mutatott meg, amelyet én is követni szeretnék majd későbbi munkám során: hogy a tanulás vidám, izgalmas és játékos is lehet a tanár és a diák számára is.” – Nagy-György Emília, III. éves pszichológushallgató

A játék, melyet komolyan (is) vehetünk. Úgy játszunk, hogy egyidőben cél is és eszköz is a játék. Jó (jól érzem magam, örülök). Álom (elképzeléseim megvalósíthatóak) Tapasztalat (kipróbálható) Érték (ember; tartalom+módszer) Közösség (együttműködés). Úgy tanulni módszereket, hogy közben pozitív élményekben részesülünk; ezen, élmények újabb ötleteket generálnak, melyeket jó lenne együtt játszani. S mi teszi ezt a játékot különlegessé? – Játéktársak és játékvezetők hitelessége. – Hinni a játék erejében! Játék – merni kipróbálni önmagunkat – merni örülni egymásnak – merni az eljátszottakat újrajátszani iskolai játszótársainkkal; diákjainkkal; csoportjainkkal – merni saját élményeinket kölcsönösen megosztani egymással – merni ezen élmények segítségével valami olyasmit közvetíteni diákjainknak, mely emberi érték. Élménypedagógia – kimeríthetetlen; mindig újra teremti önmagát! – Kósa Mária, igazgatónő, kolozsvári Brassai Sámuel Elméleti Líceum

Mit esznek az ördögök?

Kiadom magam: kisgyermekkorom egyik legszemélyesebb emléke egy rémálomsorozat. Az ismétlődő, mondhatni folytatásos álom középpontjában a *Hófehérke és a hét törpe* klasszikus, Walt Disney-féle rajzfilm-adaptációjának lenyűgözően rémségesre sikerült gonosz mostohája állt, aki éjszakáról éjszakára meglátogatott, s én félelemtől reszketve, lucskosan, sírva ébredtem. Ez önmagában nem annyira szokatlan, én különben is a bizarr álmok egész tárházát tudnám felvonultatni, csak azért mondom el, mert ennek a *cauchemarnak* a végső, mindent megoldó fordulata érdekes igazán. Egy éjjelen ugyanis – pszichomókusok, jegyzetfűzet! – besétált az álmomba az én felettébb szelíd, szép édesanyám, fehér pulóverében, mintha csak a másik szobából jönne, és úgy elverte a gonosz perszónát, mint szódás a lovát. Attól kezdve nyugodtak voltak az álmaim.

Mindez csak azért jutott eszembe, mert egyre több olyan felmérésről olvasok, amely szerint a szülők a klasszikus meséket túl rémisztőnek tartják, esetleg azt gondolják, hogy helytelen társadalmi és nemi sztereotípiákat közvetítenek gyerekeik számára. Magam is találkozom néha olyan szülőkkel, akik valamely ismert tündér- és varázsmese különösen képszerű fordulata kapcsán (mondjuk a nagymama és Piroska farkas általi megvérese, majd a farkas hasának vadász általi felmetszése révén történő szabadulásuk) elborzadva sóhajtának fel: ez horror!

Nem tudom megcáfolni őket. Ez horror, kétség sem fér hozzá.

Ezek azok a szülők, akiknek a háztartásában az átlagnál több *Bogyó és Babóca*-kötet fordul elő (a világért sem akarom bántani, nekünk is van belőle, igaz, csak egy), mert ezekben a maximális konfliktusforrás az, hogy a kis főhősöknek sikerül-e idejében odaérni az óvodába, ami rémálmokat ugyan bizonyára nem okoz és a didaktikus hatása sem lebecsülendő, de vajmi kevéssé állítja kihívások elé a bimbózó gyermeki értelmet. Ilyenszerű vitahelyzetekben erőltlen kísérleteket teszek annak kifejtésére, miszerint nincs semmiféle igazi történet – az emberiség legősibb mítoszaitól a hollywoodi melodrámaig – *konfliktus* nélkül: az a történet, amelyben a hősnek nem kell szembesülnie drámai visszahúzó erővel, egyrészt hőtunalmas, másrészt elmélyíti a szellemi tunyaságot. Igen ám, de itt gyermekekről van szó, a gyermeki psziché pedig bizonyos lélektani irányzatok szerint „fehér lap”, amire azt írunk,

• „Az ismétlődő, mondhatni folytatásos álom középpontjában a *Hófehérke és a hét törpe* klasszikus, Walt Disney-féle rajzfilm-adaptációjának lenyűgözően rémségesre sikerült gonosz mostohája állt, aki éjszakáról éjszakára meglátogatott.”

amit akarunk: tehát ha Piroskával traktáljuk, akkor hasfelmetsző lesz belőle. Ennek az elgondolásnak – amely szerintem mélységesen lebecsüli és félreérti a gyermeki lelket – az egyenesági folyománya az, a *politikai korrektségre* nevelést már a bölcsőtől elkezdni akaró szemléletmód, amely számúzná az oktatásból és a gyerekszobából a hagyományos, népi gyökerű európai mesekincset, mert butaság nyilvánvalóan nem létező lényekkel, pl. sárkányokkal tömni a kölykök fejét, vagy káros azt a képzetet keltetni, hogy szegény Hófehérkének kötelessége volna meleg vacsorával várni a hazatérő (hímnemű) törpéket. A gyermekeknek szóló történetekből ki kell lúgozni mindennemű kellemetlen, nyugtalanító, mai világnézetünkkel nem egyező vagy megmagyarázhatatlan elemet. Állítólag van egy óvoda – hol másutt – Svédországban, az a neve, hogy *Egalia* (!), ahol egyebek mellett csupa épületes, toleranciára nevelő mesével okítják a lurkókat; az egyik például két szomorú zsiráfrol szól, akiknek nem lehet gyermekük, ezért örökbe vesznek – egy krokodilkölyköt. Fantasztikus.

Nem kell Bruno Bettelheimnek lennünk ahhoz, hogy kijelenthessük: a tündérmesék olyan archetipikus tudást közvetítenek metaforák és szimbólumok

szövevényeinek formájában, amely a gyermeki psziché meglévő, nagyon is mélyen gyökerező baljós ellentmondásaira kínál választ. A félelem, a szorongás nem a mesétől van, csak visszaköszön benne, és felvillantja a lehetséges feloldást. (Ha az a félelmünk, hogy megehetnek bennünket, a problémát megoldhatjuk úgy, hogy az illetőt megégetjük a kemencében, ugye.) A mese a valóságot modellezi, de nem „valóságos” módon, a két tudásterület közti feszültség pedig szárnyakat adhat a képzeletnek: így szabadíthatott meg engem a boszorkánytól édesanyám. Mert – és ezt is a mesékből lehet megtanulni – minden rossz történet jóra fordul végül. Vitéz László mindig eltáncgálja alvilági kalandjában az ördögöt; bár az a maga módján nagyon is izgalmas talányok hordozója. Látom egy nap a hároméves lányomon, hogy erősen töpreng, aztán csak kibökte: Apa, mit esznek az ördögök? Elállt a lélegzetem.

Tényleg, tudja valaki?

PAPP ATTILA ZSOLT

Életre vagy fogyasztásra nevelünk?

A minap döbbenettel néztem egy rövid filmcskét, amely azt mutatta be, mennyire nem tudnak főzni az emberek, mennyire nem ismerik még az egyszerű konyhai eszközöket sem. Arra még találtam magyarázatot, hogy sokan nem tudnak különbséget tenni a rántás és a habarás között, mert ugyebár, aki menzakeresőként nőtt fel, gyorsétkezdék vagy partiszervek szolgáltatásait igénybe véve étkezik, annak nincs ahonnan ezt tudnia. Attól viszont végképp ledöbbenem, amikor az is kiderült, hogy sokan nem tudnak különbséget tenni a fazék és a lábos között, összetévesztik a fűszernövényt a gyomnövényt, sőt nyeglén kijelentik, az a jó konyha, ahová be sem kell menni, úgy is elkészül az étel.

S itt időzzünk csak el egy pillanatra, mert ha alaposabban belegondolunk, nem is annyira vicces a dolog, mint amilyennek első látásra tűnik. Mert annak az embernek, aki nem ismeri a fazék és a lábos közötti különbséget, teljesen mindegy, hol, hogyan, milyen körülmények között készül az étel. Az ilyen lazán étkezik papírtasakból, de kicsit sarkítva – vagy talán jó reklámmal – akár a vályúban szervírozott ételt is elfogadja. Aki pedig a fűszert téveszti a gyommal, annyira igénytelen a minőségre, hogy bármit megetethetnek vele. De kinek jó az, ha egyre több az ételre igénytelen, a főzést valami borzasztóan kimerítő feladatnak tekintő ember? Kettőből lehet találni: azoknak, akiknek érdekük, hogy minél többen legyenek, akikkel bármit meg lehet etetni – s itt nem a szó szoros értelmére gondolok –, akik az emberekben rejlő kreativitást korlátozni szeretnék, de legalábbis szinten, uralmuk alatt tartani. Mert aki nem főz, az is eszik, de legfőképpen fogyaszt, és ráadásul éppen azt, amit elé tesznek. De lépünk tovább. Az igénytelenség nemcsak az étkezésben kezd tömegméréteket ölteni, hanem az élet egyéb területein is. Ma már aligha áll neki zoknit stoppolni valaki, mert viszonylag olcsón másikat lehet vásárolni. Ma már ritka az olyan édesanya is, aki sálát, sapkát köt csemetéjének, arról nem is beszélve, ha netán olyan „bonyolult” művelet végzésére lenne szükség, mint a gomblyukvarrás. Hogy jön mindez ide?! Hát úgy, hogy mindezen egyszerű, az egészséges élethez szükséges dolgok megtanítására nem is olyan régen az iskola még nagy hangsúlyt fektetett. S most ne menjünk vissza olyan messzire, amikor még azt is megtanították a lányoknak, hogyan kell beosztani a konyhapénzt – például a katolikus lánynevelő intézetekben az apácák –, hanem maradjunk csak a közelmúltban, abban a korszakban, amikor még én voltam diák. Határozottan emlékszem, alig vártuk a kézimunkaórát, mert az nem volt annyira kötött. Tanultunk egy rakás hasznos dolgot, ami fejlesztette a kreatitásunkat, amiben azok a társaink is remekelhetek, akiknek nehezebben ment például a gyökvonás. Gombot varrni és gomblyukat készíteni, a kötés alapjait, a sima-nádlit már az elemiben megtanultuk, és jókat neveltünk az ügynevezett háztartástan órákon, amikor egy egyszerű villanyrezsón készítettünk ételt a fél osztálynak. A tanári tudás és tapasztalat, párosulva a diákok kreativitásával, csodákra volt képes. Arról nem is beszélve, mennyi ösztönzést és önbizalmat kaptak a tanulásban gyengébben teljesítő osztálytársak az ilyen órákon, amelyeken rendszerint kiderült, hogy a magolásra képtelen gyerekek igencsak jó kézügyességgel vannak megáldva. Megsúgom, ezekből az osztálytársakból lettek a legjobb mesteremberek, akiket ma is bizalommal lehet hívni, ha meghibásodik

- „Sokan nem tudnak különbséget tenni a fazék és a lábos között, összetévesztik a fűszernövényt a gyomnövényt, sőt nyeglén kijelentik, az a jó konyha, ahová be sem kell menni, úgy is elkészül az étel.”

a mosógép, ha meszelní kell a lakásban, de akkor is, ha tortát kell sütni a gyerek születésnapjára. Hangsúlyozom, mind hasznos és megbecsült tagjai lettek a társadalomnak, akikben lehet bízni, akikre lehet számítani. Ezzel szemben mit látunk ma? Hogy az iskola és a folytonosan megreformált tanügyi rendszer olyan mércét állított, mintha minden diákból föltétlenül tudóst, kutatót, művészt vagy polihisztort akarna nevelni. Egyre több az olyan tantárgy, ami a lexikális tudást gyarapítja és egyre kevesebb az olyan, ami a kreativitást fejleszti. Ma már kézimunkaórák csak az elemiben vannak, a háztartástanórák pedig úgy kikapottak a tantervből, mintha soha nem is lettek volna, akinek pedig továbbra is kreativitása fejlesztése a cél, annak egyetlen alternatívája a művészeti oktatás. Az elemi utáni fokokozatról eltűntek az inasiskolák, ma már mindenkinek valamilyen gimnáziumot kell végeznie és érettségire kell állnia, még akkor is, ha képtelen a szabványosított rendszerben megfelelni a minimális elvárásnak. Az érettségi diploma pedig kezd amolyan minőségi bizonylattá válni, aminek meglete további fejlődésre nyithat utat, illetve a hiánya stagnálásra, beskatulyázásra, bizonyos szinten aluli létre minősíti a diákot. Pedig lehet, hogy csupán annyi a gond vele, hogy valamitől képtelen megtanulni egy nyelvet, vagy a „szinuszkoszínusz”, de attól még lehet, hogy isteni kézügyességgel van megáldva és kiváló mesterember lehetne belőle. S csak halkan jegyzem meg, ilyen diákból van több.

Jó kérdés, hogy ez az irányvonal kinek a hasznát vagy kárát szolgálja? De ha továbbra is ugyanazt az étellel párhuzamos vonalat követi az oktatás, amit eddig, könnyen olyan társadalomban találhatjuk magunk, melynek tagjai képtelenek az önálló életre, akik csak azt fogyasztják, amit harsogó reklámokban kínálnak, akik képtelenek A-ból B-be eljutni, mert kiveszett belőlük az a minimális kreativitás is, ami az élet-hez szükséges.

Ez lenne a cél?!

JÁNOSSY ALÍZ

Módosítások az új tanügyi törvényben

Az új tanügyi törvényre vonatkozóan február 28-án a szenátus oktatási szakbizottsága néhány módosítást szavazott meg. Az új módosítások a felekezeti iskolákra vonatkoznak, mégpedig a jogi személyiség státuszának megnyerésére. A tanügyi törvényben az szerepelt, hogy minimálisan 300 diáknak kell járnia egy felekezeti intézménybe, de mivel ezekben az iskolákban rendszerint kevesebb diák tanul, a létszámot lecsökkentették 200-ra. Ez a határozat megkönnyíti számos kisvárosi felekezeti iskola működését, így például a kézdivásárhelyi Református Kollégiumét is, ahol pillanatnyilag 213 diák tanul.

Egy másik módosítás az egyetemi tanárokat érinti: az új határozat értelmében azok az egyetemi tanárok, akik

betöltötték 65. életévüket, főállásban dolgozhatnak még az iskolai év végéig. Ugyancsak az egyetemek szenátusának jóváhagyása alapján a tanári állások két százalékának megfelelő arányban taníthatnak 65 év feletti oktatók. Ez a módosítás igen fontos volt, ugyanis a jelenlegi törvények előírták, hogy az az oktató, aki betölti 65. életévét, januártól nem taníthat és ezáltal lehetőség nyílik a jó képességű és eredményes munkát végző oktatók közötti versengésre. A módosítás nemcsak az egyetemi oktatókra lesz érvényes, hanem a közoktatásban dolgozó tanárookra is: a 65 évet betöltő pedagógus saját kérésére az iskolai év befejezéséig tovább taníthat.

Könyvtámogatás a romániai magyar tanintézményekben

Könyvadományozási programot indított az RMDSZ és az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatal. Idén tíz Szatmár megyei magyar tannyelvű iskola részesült könyvtámogatásban: Börvely, Kálmánd, Kaplony, Majtény, Mikola, Egri, Túrterebes, Dobra, Erdőd és Kolcs

iskoláinak könyvtára gazdagodott értékes könyvekkel, amelyek hozzásegítik a gyermekeket anyanyelvünk és a hagyományaink mélyebb megismeréséhez és szeretetéhez. Ennek a programnak a célja a vidéki iskolák könyvtárainak állományfrissítése.

Minden magyar gyermek számít

Az RMDSZ *Minden magyar gyermek számít* címmel tájékoztatói kampányt indított azzal a céllal, hogy minél több erdélyi magyar családban tudatosítsák annak fontosságát, hogy a gyereket magyar iskolában tanuljanak, minden szinten. A kampány egész Erdély területére kiterjedt, különösebb hangsúlyt fektettek azonban a szórványban élő családokra, de a Székelyföldön élőkre is. Igen fontos gyermekeik fejlődése és nemzeti identitásának kialakítása már a gyökerektől, ezért elengedhetetlen, hogy magyar iskolába járjanak. A kampány egy hárompillérű program egyik oszlopa, melyet az RMDSZ oktatási főosztálya indított Magyarai Tivadar főtítkárral vezetésével. Az országos szintű program három pillére: az oktatási tájékoztatói kampány, a családpolitikai program, valamint a szórvány cselekvési terv. Magyarai Tivadar oktatási kérdésekért felelős főtítkárhelyettes elmondta, hogy ezek a programok a népszámlálás gyenge adatait kívánják ellensúlyozni, szerepük pedig az, hogy a magyar családok számára kedvezőbb szociális,

gazdasági és kulturális feltételeket teremtsenek a szülőföldön való megmaradáshoz és gyarapodáshoz. Az oktatási tájékoztatói kampánnyal kapcsolatosan egyre több megyéből, településről érkeznek a pozitív visszajelzések, amelyek azt igazolják, szülők, pedagógusok egyaránt felfigyeltek a kampányra. A *Minden magyar gyermek számít* kampányba nagyon sokan kapcsolódtak be, Magyarai Tivadar pedig megköszönte mindazoknak, akik támogatták az RMDSZ e kezdeményezését: a Gyulafehérvári Főegyházmegyének, Jakubinyi György érseknek, a megyei RMDSZ szervezeti vezetőknek, az egyházak képviselőinek, a romániai magyar sajtónak, civil szervezeteknek, az iskolaigazgatóknak, az osztályfőnököknek, az osztálynevelő pedagógusoknak, az övönöknak és nem utolsósorban a találkozásokon részt vevő szülőknek.

MIHÁLYFALVI KATALIN

